

ZINĀS

Izvirza Daugavas
savienības balvai

Livānu novada dome biedrības «Daugavas savienība» balvas piešķiršanai izvirzījusi Livānu novada Zundānu tautas nama folkloras kopu «Turki» (vadītāja Terēzija Rubene). Balvu piešķir par Daugavas ielejas kultūras mantojuma saglabāšanu un popularizēšanu.

Sagatavoti jauni projektu
pieteikumi turpmākajiem
gadiem

Livānu novada dome izskatījusi pašvaldības Investīciju un attīstības daļas piedāvājumu un atbalstījusi projekta «Baltic Cycling Network» (Baltijas ritenbraukšanas tīkls) pieteikuma iesniegšanu BSR 2007.-2013. gada programmā, uzņemoties projekta partnera lomu. Projekta apstiprināšanas gadījumā Livānu novada domes 2009.-2011. gada budžetā kopā tiks paredzēti līdzekļi Ls 84 336,48 projekta priekšfinansējuma nodrošināšanai.

Tāpat dome atbalstīja projekta «Radošās ekonomikas attīstība konkurētspējīgam un pievilcīgam Baltijas jūras reģionam» pieteikuma iesniegšanu BSR 2007 — 2013. gada programmā, uzņemoties projekta vadošā partnera lomu. Šī projekta apstiprināšanas gadījumā domes 2009. — 2011. gada budžetā jāparedz priekšfinansējums Ls 299 394,50 apmērā.

Programma paredz, ka pašvaldībai pēc projekta realizācijas tiks atmaksāti 85% no projekta kopējām izmaksām un tikai 15% būs jāfinansē no sava budžeta.

Skolēni sāk strādāt
vasaras nodarbinātības
pasākumos

Jau piekto gadu Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) organizē Latvijas skolēnu vasaras nodarbinātības pasākumu. Šovasar tas notiks laikā no 2. jūnija līdz 29. augustam, sniedzot iespēju iegūt darba prasmes, iemaņas un darba pieredzi.

Guna Karnicka, Nodarbinātības valsts aģentūras Preiļu filiāles referente nodarbinātības jautājumos, «Novadnieku» informēja, ka šogad Preiļu rajonā 39 darba devēji (privātuzņēmēji) bērniem no 15 gadu vecuma piedāvā 424 darba vietas (pērn — 341), kā arī 9 pašvaldības un pašvaldību uzņēmumi piedāvā 168 darba vietas bērniem 13-14 gadu vecumā. Līdz 31. maijam abās Preiļu rajona NVA filiālēs (Preiļos un Livānos) pieteicās 456 skolēni. Katrs skolēns vasarā var nostrādāt tikai vienu mēnesi, atsevišķos gadījumos ar darba devēja un nodarbinātā piekrišanu un, ja to atļauj finansējums, darba laiku var pagarināt vēl uz vienu mēnesi. Preiļu rajona valsts finansējums trim vasaras mēnešiem ir 40 185 latī. Daudzi darba devēji apmaksā pusdienas, transportu, piedāvā bērniem ekskursijas.

13 — 14 gadu veci skolēni tiks nodarbināti pašvaldībās. Viņu darba alga mēnesī būs puse no minimālās darba algas — 80 latī (pirms nodokļu nomaksas) par darba laiku ne ilgāku par četrām stundām dienā un ne vairāk par 20 stundām nedēļā (atbilstoši Darba likuma 132.pantam). Skolēni, kas vecāki par 15 gadiem, saņems algu ne mazāku par 160 latiem, no kuriem 80 latī būs valsts finansējums, un pārējo daļu, kas var būt arī vairāk par 80 latiem maksās, darba devējs. Paredzētais darba laiks ir ne ilgāks par septiņām stundām dienā un ne vairāk par 35 stundām nedēļā.

Konkurss bija liels, un aizpildīt vakances uz jūniju nebija nekādu problēmu, stāsta G.Karnicka. Tāpēc tika ņemta vērā arī bērnu aktivitāte un interese par attiecīgu darbu.

NVA sadarbībā ar Darba inspekciju izlases kārtībā pārbauda darba devēju dokumentāciju, līgumus, darba instruktažu, darba vietas, darba apstākļus utt. Līdz šim Preiļu rajonā sūdzības un nelaimes gadījumi nav bijuši nedz no darba devējiem, nedz no skolēniem.

Trešo tēva dēlu pazīst
arī Vanagos

Pagājušajā nedēļā Preiļu rajonu apmeklēja Bila un Melindas Geitsu fonda Globālo bibliotēku iniciatīvas fonda vadītāja Džesika Dora, kura kopā ar Valsts aģentūras «Kultūras informācijas sistēmas» direktora vietnieci Sandru Ozoliņu Preiļu galvenās bibliotēkas vadītājas Ināras Batarāgas un vadītājas vietnieces Sigitas Brices pavadībā apskatīja Livānu novada Rožupes, Riebiņu novada Kastīres, Vārkavas novada Vanagu, Aglonas un Sutru pagastu bibliotēkas, vērtējot pārmaiņas, kas gūtas projekta realizācijas laikā. «Novadnieks» žurnālisti ar fonda pārstāvi tikās Vanagu bibliotēkā, kā arī iepazinās ar šīs iestādes darbu un tās ilggadējo vadītāju Anastasiju Vaivodi.

Telpas, datori, ātrgaitas interneta pieslēgums, apmeklētāju skaita pieaugums, — par visu to esmu pateicīga Bila un Melindas Geitsu fonda programmas un projekta «Trešais tēva dēls» realizētājiem, tiekoties ar fonda pārstāvi Džesiku Doru (attēlā centrā kopā ar tulkotāju) teica Vārkavas novada Vanagu bibliotēkas vadītāja Anastasija Vaivode (no kreisās). Foto: A. Šņepsts

Materiālu lasiet 7. lappusē

Atbalsta piensaimniekus, lai
veicinātu konkurētspēju

Zemkopības ministrija (ZM) sagatavojusi virkni pasākumu, kuri virzīti konkurētspējas veicināšanai kopējā tirgū, «Novadnieku» informē ZM preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītājas vietniece Solveiga Lazovska.

1) Papildu atbalsts piena nozarei 2,5 miljonu latu apmērā — par piena šķirņu slaucamo govju sagatavošanu ierakstīšanai ciltsgēmatā un produktivitātes datu izvērtēšanu, lai attīstītu ciltsdarbu, mērķtiecīgi izmantojot piena šķirņu slaucamās govīs, saglabājot un uzlabojot esošo genotipu.

2) Atbalstam kredītprocentu dzēšanai piešķirti 2,5 miljoni latu. Pilnībā tiks segti līdz šī gada 1. aprīlim iesniegtie iesniegumi par kredītprocentu dzēšanu.

3) ZM vērsusies Latvijas bankās ar lūgumu rast iespēju lauksaimniekiem turpmāk piešķirt kreditus uz ilgāku

laiku, atvieglot kredītprocentu nosacījumus, atlikt uz gadu kredītprocentu pamatsummas atmaksu. Lai pārrunātu kredītu atvieglojumu nosacījumus, zemniekam jāgriežas savā bankā.

4) Tiek gatavoti grozījumi subsīdiju nolikuma programmā «Atbalsts investīciju veicināšanai lauksaimniecībā». Plānots 300 000 latu atbalsts kooperatīviem piena mašīnu iegādei.

5) Grozīts subsīdiju nolikums, lai pilnībā segtu iepriekšējā gadā iesniegto pieprasījumu vaislas materiāla iegādei.

6) ZM iesniegs likumdošanas grozījumu valdībā, lai akcizes nodokļa par dīzeļdegvielu, kas izmantota lauksaimniecības zemes apstrādē, atmaksu palielinātu no 100 uz 120 litriem par hektāru atbilstoši noteiktajai likmei.

7) ZM turpina sadarboties ar Ekonomikas ministriju, lai tā jau šogad

varētu sākt Eksporta kredītu garantiju programmu. Latvijas piensaimniecības nākotne ir atkarīga no eksporta.

8) Atcelti ierobežojumi vienai saimniecībai gada laikā pa tiešo tirdzniecībā pārdot ne vairāk kā septiņas tonnas svaiga piena.

9) Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) no saviem finanšu līdzekļiem finansē pirmreizējo bakterioloģisko un kvalitātes analīzi.

Kā ziņo S.Lazovska, ZM nopietni strādā, lai samazinātu kontroļu slogu zemnieku saimniecībās piena nozarē, uzsākot darbu jaunajai piena analīžu datu bāzei. Bez tam PVD turpmāk veiks laboratoriju atzišanu pēc vienotas metodes. Tas nozīmē, ka būs vienotas prasības piena kvalitātes noteikšanā visām laboratorijām.

Sagatavoja L.Kirillova

NACIONĀLĀS ZINĀS

Valda Zatlera pirmais prezidentūras gads

Pirms gada 1. jūnijā Saeima balsoja par nākamo Latvijas valsts prezidentu un šajā amatā ievēlēja ķirurgu Valdi Zatleru. Pirmajos mēnešos prezidents Zatlers runāja daudz un dikti, tagad kļuvis izteikumus piesardzīgāks. Vai mums tagad, pēc gada, ir puslīdz skaidra atbilde uz paša prezidenta retoriski un pa jokam uzdoto jautājumu Kas es esmu?, citiem vārdiem - kas ir Valdis Zatlers? Tie, kas ikdienā analizē Valsts prezidenta darbu, uzskata, ka prezidentu vislabāk raksturo viņa paša uzdotais jautājums sev. Ne politologs Andris Sprūds, ne žurnāliste Anita Daukste prezidenta atbildi uz šo jautājumu nav sadzirdējuši. Viņuprāt, ekonomiski un politiski sarežģītajā gadā Zatlers palaida garām lielisku iespēju sevi pierādīt. Zatlera lielākais trūkums ir nespēja radīt neatkarīgu un spēcīgu prezidenta institūciju, nespēja pašam vilkt velti. Anita Daukste domā, ka augstāko punktu Zatlers sasniegjis tieši pēdējā laikā. Piemēram, NATO samītā pauzot stingru atbalstu Gruzijai un nebaudoties Krievijai tieši pateikt, ka «pasaule ir mainījusies un aukstā kara dēmoni ir aizgājuši uz neatgriešanos».

Valdis Zatlers vēl nebija gatavs vērtēt savu veikumu. Lidzīgi kā premjers Ivars Godmanis, arī Valsts prezidents laiku skaita citādi. Par aizvadīto pirmo gadu Rīgas pilī viņš būs gatavs izteikties tikai jūlijā, jo par atskaites punktu ir izvēlējis nevis ievēlēšanas datumu, bet inaugurācijas datumu. Tomēr viņa komanda ir apkopojusi datus par 11 mēnešos paveikto. To laikā Zatlers 17 reizes ir viesojies dažādos Latvijas novados, bijis 28 ārvalstu vizītēs. Divreiz bijis tik neapmierināts ar Saeimas darbu, ka nav izsludinājis likumus un nodevis tos atpakaļ parlamentam izlabošanai. Pats prezidents četras reizes vērsies Saeimā ar ierosinājumu labot likumus. Viņa pārraudzībā ir izstrādāti Satversmes labojumi, lai tautai būtu tiesības atlaist Saeimu. Zatlers arī paspējis apžēlot 15 noziedzniekus un viņam vēl ir trīs gadi, lai sevi pierādītu un atrastu atbildi uz jau folklorizēto jautājumu.

Sākot ar 2009. gadu, tiks indeksētas visas pensijas

Vakar, 2. jūnijā valdības komiteja akceptēja grozījumus likumā «Par valsts pensijām», kas paredz, sākot ar 2009. gadu, indeksēt visas pensijas, arī tās, kuras pārsniedz piekāršu valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēru un pašreiz netiek indeksētas. Šis pensijas tiks indeksētas reizi gadā 1. oktobrī, ņemot vērā faktisko patēriņa cenu indeksu. Grozījumi paredz noteikt piemaksu pie vecuma pensijas visiem vecuma pensijas saņēmējiem neatkarīgi no pensijas apmēra un apdrošināšanas stāža, kā arī paaugstināt piemaksas apmēru līdz vienam latam par katru uzkrātā darba stāža gadu līdz 1996. gadam. Šo piemaksu saņemtu vairāk nekā 472 000 Latvijas pensionāru, kuru pensiju lielumu ietekmēja gan naudas reforma, gan augstā inflācija 90. gadu sākumā. Vidējais piemaksas apmērs būtu apmēram 34 lat, ieskaitot līdz 2009. gadam piešķirto piemaksu. Lai īstenotu šīs ieceres, 2009. gadā papildus no valsts budžeta nepieciešami 133 miljoni latu.

Paaugstinot piemaksas apmēru, lielāku pensijas pieaugumu iegūs tieši tie pensionāri, kuri pensionējušies līdz 1996. gadam, kad nebija ieviesta individuāla sociālās apdrošināšanas iemaksu uzskaitē. Taču, ieviešot 1996. gadā jauno pensiju sistēmu, pensiju apmērs ir atkarīgs ne tikai no darba stāža, bet arī no katra cilvēka veiktajām sociālajām iemaksām. Grozījumi likumā vēl jāizskata valdībā un Saeimā.

Zināšanas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs - SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 53-07056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

Cerības var noderēt brokastīs, taču tās ir sliktas vakariņās.

Anģļu paruna

LĪVĀNU NOVADA DOMĒ

29. maijā notika Līvānu novada domes sēde, «Novadnieku» informē domes sabiedrisko attiecību speciāliste Ginta Kraukle.

Apstiprina vides pārskata projektu

Dome nolēma apstiprināt vides pārskata «Līvānu novada pašvaldības integrētās attīstības programmai 2008.-2014. gadam» projektu.

Tiek uzsākta vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana, kas ilgs līdz 2008. gada 30. jūnijam. Sabiedriskās apspriešanas rezultāti tiks apkopoti un iestrādāti Vides pārskatā līdz 2008. gada 14. jūlijam. Vides pārskata projekts tiks iesniegts arī Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālajai vides pārvaldei, Dabas aizsardzības pārvaldei un Latgales plānošanas reģiona administrācijai atzinumu un komentāru sniegšanai. Apstiprināta arī vides politikas un integrētās vides sadarbības deklarācija, kas paredz, ka Līvānu novada pašvaldība arī turpmāk realizēs pārdomātu un ilgtspējīgu politiku vides jomā. Abi minētie dokumenti ir daļa no Līvānu novada pašvaldības integrētās attīstības programmas 2008.-2014. gadam.

Izmaiņas sociālās palīdzības piešķiršanas jomā

Veikti grozījumi Līvānu novada domes saistošajos noteikumos «Par sociālās palīdzības pabalstiem Līvānu novadā». Aizvadītajā mācību gadā pašvaldība pieņēma lēmumu maksāt brīvpusdienas visiem bērniem neatkarīgi no dzīvesvietas, sākot no piecu gadu vecuma un līdz pat 4. klasei, kas mācās Līvānu novada skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs. Pieņemtie grozījumi paredz izmaiņas, kas nosaka, ka turpmāk brīvpusdienas saņems tikai Līvānu novadā dzīvesvietu deklarējušie bērni un skolēni.

Grozījumi paredz arī ēdināšanas izdevumu segšanu mācību laikā bērniem no trūcīgām ģimenēm, kuri uzturas Rožupes pamatskolas internātā.

Izmaiņas skars arī iedzīvotājus, kuri saņem pabalstu ārstu izrakstīto medikamentu daļējai apmaksai - līdz 20 latiem mēnesī varēs saņemt personas, kas deklarējušas dzīvesvietu novadā un atzītas par trūcīgām.

Pabalstu medikamentiem (līdz Ls 25 vienai personai ceturksnī, bet ne vairāk kā Ls 100 gadā) piešķirs arī personām, kuru ģimenē ir tikai pensionāri un/vai invalīdi, kā arī ģimenēm, kurās ir bērni invalīdi, vai personām, kuru ģimenē neviens ģimenes loceklis nav darba spējīgs un ienākumi uz katru ģimenes locekli nepārsniedz Ls 120 mēnesī. Medikamentu pabalsta izmaksu sociālais dienests veiks vienu reizi trijos mēnešos.

Vienreizējais bērna piedzimšanas pabalsts Ls 15 turpmāk tiks izmaksāts Bēbišu svētkos ar sociālā dienesta lēmumu, pamatojoties uz dzimtsarakstu nodaļas iesniegtu izziņu. Dome atgādina vecākiem, ka viņiem ir tiesības saņemt arī pašvaldības apmaksātas brīvpusdienas, ja bērns ir deklarēts Līvānu novadā, apgūst obligāto 5-6 gadīgo apmācību vai ir 1.-4. klases skolnieks Līvānu novada skolās. Brīvpusdienas ir ilgtermiņa sociālā palīdzība ģimenēm, kas gadā pašvaldībai izmaksā ap 50 000 latu, un šī palīdzība ģimenēm atsvēr salīdzinoši nelielo bērna piedzimšanas pabalstu, uzsver pašvaldībā.

Atbalsta dalību Trīszvaigžņu spēlēs

Līvānu novada dome ar Ls 300 līdzfinansējumu atbalstījusi Līvānu komandas dalību Pasaules latviešu Trīszvaigžņu spēļu 15 gadu jubilejas sacensībās, kas notiks no 21. līdz 23. jūnijam Valmierā.

Pastariņa skolā atkal atgriežas bērnudārzs

Lai samazinātu rindas uz bērnudārzu un nodrošinātu pirmsskolas izglītību, Līvānos šogad tiks atvērta bērnudārza filiāle vienā no sākumskolas ēkām, kas sākotnēji tika būvēta un kalpoja tieši bērnudārza vajadzībām. Pieaugot dzimstībai Līvānu novadā, šajā ēkā atkal at-

griežas pirmsskolēni.

Dome sēdē izskatīja Līvānu 1. vidusskolas vēstuli par ēkas Avotu ielā 2, Līvānos (Pastariņa skola) nodošanu pašvaldībai sakarā ar Līvānu 1. vidusskolas optimizāciju un skolēnu skaita samazinājumu Līvānu 1. vidusskolā 2008./2009. mācību gadā.

No šī gada 1. jūlija ēka Avotu ielā 2 no Līvānu 1. vidusskolas bilances pārņems pašvaldība un nodos pirmsskolas izglītības iestādes «Rūķi» apsaimniekošanā. Tas nepieciešams, lai nodrošinātu pirmsskolas vecuma bērniem iespēju apgūt 5-6 gadīgo obligāto pirmsskolas izglītības programmu. Skolas tehnicājiem darbiniekiem tiks saglabātas iespējas turpināt darbu pašvaldības iestādēs.

Kā informē iestādes «Rūķi» vadītāja Aija Grugule, no bērnudārza uz skolu šoruden dosies 45 bērnudārznieki, bet rindā gaida 232 bērni, no kuriem 143 bērni jau 1. septembrī ir jānodrošina ar vietām bērnudārzā, jo viņiem jāapgūst obligātā pirmsskolas izglītība. Pārējie rindā registrēti ir 2007. gadā dzimušie (73 bērni), bet 16 bērni ir dzimuši 2008. gadā.

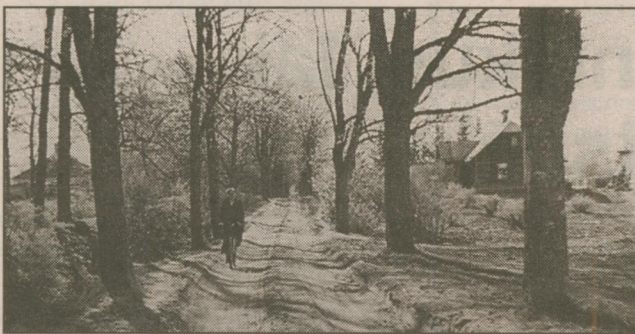
Iekārtojot bērnudārza filiāli Pastariņos, izdosies nodrošināt ar vietām bērnudārzā 100 - 120 bērnu vecumā no 5 līdz 6 gadiem. Savukārt «Rūķi» mācīsies visi mazie bērnudārznieki, kā arī 47 piecus un sešus gadus veci bērni.

Stadiona būvniecību pabeigs līdz pilsētas svētkiem

Lai pabeigtu Līvānu 1. vidusskolas stadiona būvniecību un atklātu to pilsētas svētku laikā - 28. jūnijā, dome nolēma lūgt aizpētumu Valsts kasē Ls 141 625 uz pieciem gadiem ar valsts noteikto kredītprocentu likmi. Skolas stadiona rekonstrukcijas projekts uzsākts par Valsts investīciju līdzekļiem, papildus piesaistot arī pašvaldības budžeta līdzekļus.

Līvānu 1. vidusskolas stadionu pēc rekonstrukcijas aktīvi izmantos arī Līvānu 2. vidusskolas skolēni un novada pieaugušie sportisti.

PREIĻIEM — 80

● Parka iela Preiļos, 20. gadsimta 50. gados.

● 1. maija demonstrācija Preiļos 1951. gadā. Gājiens pa Raiņa bulvāri.

Foto no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondiem.

● Kinoteātris «Zvaigzne» (bijusī luterāņu baznīca) Komjaunatnes (tagad Aglonas) ielā pagājušā gadsimta 60. gados. Ēka tika nojaukta, būvējot sporta skolu. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas, kad reliģiskās konfesijas varēja atgriezt savus nacionalizētos īpašumus, vietējai luterāņu draudzei nebija, ko atgriezt, jo baznīca bija nojaukta.

● Kompartijas rajona padomes ēkas būve Preiļos, Raiņa bulvārī 1958. - 1959. gadā. Tagad šeit atrodas mūzikas un mākslas skola.

Pelēču pagasta vārds nedrīkst izzust no Latvijas kartes

Pelēču pagasta padomes priekšsēdētājs JURIS KOVALEVSKIS ir no tiem pašvaldību vadītājiem, kuriem rajona padomes sēdēs visai bieži ir savs, stingrs un, pat teiktu, šerps viedoklis, kas nesaskan ar citu kolēģu domām. Bet tāds nu viņš ir. Un vai maz būtu labāk, ja viņš sēdētu rāms un vienaldzīgu sejas izteiksmi celtu roku pozitīva balsojuma gadījumā? Reizēm ir īsti vietā, kā saka, asinis padzenāt. It īpaši, ja runas un lemtāns ir par jautājumiem, kas skar ne tikai viena konkrētā Pelēču pagasta, bet arī citu pašvaldību dzīvi.

Jau pirms sarunas sākuma Juris šo interviju nolika zināmos rāmjos — par personīgo nē, runāsim par lietām, kas cilvēkiem svarīgākas. Nu ko, ar to arī sāksim.

— Vēl gads un pāris mēneši atlikuši līdz administratīvi teritoriālās reformas beigām. Un tad jau Pelēču pagasta kā patstāvīgas vienības nemaz vairs nebūs...

— Vēl jau vesels gads priekšā, kas to lai zina... Un par ko tad nebūs?

— Nu varbūt būs, bet kā Preiļu novada sastāvdaļa. Vai gaidāmais tev ietekmē noskaņojumu?

— Darba ziņā noskaņojums ir foršs. Būs vairāk naudas, varēs vairāk padarīt.

— Pastāsti, lūdzu, kā gadu pirms apvienošanās izskatās Pelēču pagasts?

— Domāju, ka izskatās brīnišķīgi. Pmazām rodas pavisam citas iespējas. Piemēram, ceļu no Krasnogorkas līdz Kozupiem šopavasār saremontējām, var teikt, no jauna uzbūvējām. Un šis ceļš noteikti nebūs pēdējais. Ir ieceres, arī budžetā vēl ir nauda. Ceru, ka ceļu sakārtošanai parādīsies arī Eiropas nauda, varbūt pat šovasar, bet mums jau tehniskais projekts gatavs. Neko konkrētu gan negribu teikt, kā saka, vēl ir jāpārlec pāri grāvim.

Pagājušajā gadā izstrādājām projektu Pelēču pamatskolas ēkas siltināšanai. Skola gan būvēta salīdzinoši nesen, bet izteiktā padomju stilā un attiecīgā kvalitātē. Logu rāmji sapuvuši, nevar spēt ziemā piekuriņāt. Mums ar pagastmāju bija tāda pieredze, vajadzēja par energoresursu taupīšanu aizdomāties. Malkas cenu kāpums šobrīd apstājies, bet 11 latus par kubikmetru jāmaksā. Citas izejas kā skolas ēku nosiltināt nemaz nav. Gandrīz 10 tūkstošus latu iztērējām tehniskā projekta izstrādei. Paredzamo darbu tāmes vērtība tika noteikta 290 tūkstoši latu. Tieši tikpat daudz paņēmām kreditu Valsts kasē — uz 20 gadiem ar noteikto kredītprocentu likmi 6,48%. Kāda tagad inflācija? Gandrīz 17%. Vairāk nekā skaidrs, ka pagastam izdevīgi.

Esmu sapratis, ka šogad ne tikai zemiekiem grūti. Arī celtniekiem laikam tāpat. Visi jau Rīgā nevar dārgo Dienvidu tiltu būvēt un, tā kā darba galvaspilsētā aptrūcies, firmas vairs negriež degunu prom arī no laukiem. Cenas kritas, tāpēc prieks, ka konkursa rezultātā mūsu skolu nosiltinās nevis par 290, bet par 109 tūkstošiem latu plus PVN. Konkursā 14 firmas piedalījās.

— Tad jau no prieka jāsasit plaukstīņas.

— Es teikšu tā — mūsu pagasta komanda bija pieņēmusi pareizo lēmumu. Ar projektu esam trāpījuši istajā laikā un istajā vietā. Redzu, ka celtnieki par tādu iznākumu nepavisam nav jautri, bet cinās par to, lai saglābtu firmu, noturētu darba vietas.

Kredits paliks pāri, nekādā ziņā negriņam no atlikušās summas atteikties. Mums jau skaidrs, kā to lietderīgi izmantot, bet tam vēl būs vajadzīga attiecīgo kontrolējošo institūciju atļauja.

—Tikko teici, manuprāt, zīmīgu frāzi par to būšanu istajā laikā un istajā vietā. Vienmēr vinnētāji bijuši tie, kam palaimējās šāda apstākļu sakritība. Vai tas ir normāli? Valstī jābūt kārtībai un skaidrībai ne tikai vienu, bet piecus vai desmit gadus uz priekšu.

— Valstī jābūt skaidrībai... Droši vien, bet pagaidām neizskatās, ka tā varētu būt. Es zinu, ka citos rajona pagastos līdzīgi

darbi pirms pāris gadiem veikti gan lētāk, gan arī krietni dārgāk, kad pērn strauji auga būvdarbu izmaksas. No otras puses, pašvaldības cenšas ar projektiem iekļūt kādā programmā, saņemt atbalstu. Gudro, kā būtu devīgāk, meklē to pašu minēto laiku un vietu. Bet... Tiem, kuriem ir kādas stipras partijas aizmugure, nevajag nekādas atbalsta programmas — aizgāja un sarunāja. Partija iedeva naudu, pagasts izmantoja. Kad pašvaldību ministrs bija Štokenbergs, runāja, ka izstrādāšot speciālu metodiku, punktus pašvaldībām skaitīšot vai kā savādāk, lai būtu skaidri un godīgi zināms, kā var cerēt uz atbalsta naudām. Bet no Štokenberga un viņa ieceres vairs nav ne vēsts.

Pelēču pagasts no valsts dotācijām šajos gados nav saņēmis ne santimu. Ar ko, gribas jautāt, esam sliktāki par daudziem citiem, kam tas lielais izaugsmes koeficients? Tāpēc mēs strādājam paši un ceram, ka strādās arī celtnieki, lai 1.septembrī mūsu skola varētu uzņemt audzēkņus daudz siltākās telpās.

— Kā tu redzi savas pašvaldības nākotni? Vai skola nav nākotnes spogulis?..

— Pagājušajā nedēļā televīzijā skatījos pārraidi par šiem jautājumiem un sapratu, ka mēs automātiski esam ierindoti neperspektīvo skolu sarakstā. Tādas esot 150 skolas Latvijā. Attiecībā par Pelēču pamatskolu mēs, pašvaldība, darām un darīsim visu, lai būtu perspektīva. Galu galā tā ir rajonā viena no jaunākajām skolu ēkām ar sporta zāli un plašām telpām. Mums ir savas ieceres.

Jūnijā noslēgsies konkurss par jauna autobusa iegādi skolēnu pārvadāšanai. Tas pašvaldībai ir ļoti nepieciešams. Tā kā nākotnē būsīm Preiļu novada sastāvā, ir jāņem vērā, ka mūsu nostūrīšiem būs divas lauku skolas — Pelēču un Aizkalnes. Vai novads uzturēs abas? Visticamāk, ka nē.

Uzskatu, ka Preiļu rajonā mēs būtu varējuši sasniegt daudz vairāk, diemžēl, neizdevās. Zinu, ka Daugavpils rajonā pašvaldību vadītāji tiekas ne tikai kārtējās padomes sēdēs, bet arī, lai pārrunātu aktualitātes, kā panākt finansējuma piesaisti vienā vai otrā programmā. Preiļu rajonā toties vienas vienīgas intrigas. Katram savs kreklis tuvāks.

Pelēču pagastā daudz kas labs un vērtīgs izdarīts, pateicoties Vides investīciju fonda, Vides aizsardzības fonda līdzekļiem. Nauda nenokrita no gaisa, vajadzēja papulēties.

— Rodas iespāids, ka pagastvecim un viņa komandai visu laiku vajag kaut kā piemēroties, izliferēt, lai kaut ko panāktu. Vai padomju laikos nebija tāpat?

— Nekas jau nav mainījies! Būtība ir tāda, ka pagastvecis var arī sēdēt vienā mierā, tēlot vizinīti, gaidīt, kad pagastu pievienos, pukstēt, ka es jau neko nevaru... Atalgojums no tā nemainās. Galvenais ir sevi pareizi publiski pasniegt. Katru sīkumu var pasniegt kā varoņdarbu, un cerēt uz lielāku budžeta pielikumu.

— Šajā sakarā par tevi rajonā radies priekšstats kā par visai šerpu personību. Vai pats sevi par tādu uzskati?

— Man liekas, ka sliecām pašam sevi jāglābj. Apkārt visiem cita tendence — kāds atnāks, palīdzēs, sakārtos, salabos un tā

— Ir vai pagaidām nav tas Preiļu novada nosaukums Pelēču pagasta vārdam klāt, būtībā nav izšķirošais. Galvenais, lai te dzīvotu cilvēki ar stipru mugurkaulu un pārliecību, — tā intervijas noslēgumā teica Pelēču pagasta padomes priekšsēdētājs Juris Kovalēvskis.

tālāk. Nenāks vis, pašiem jātiek galā. Un vēl — ja esi ko izdomājis, tad tas jāizdara. Šī gada sākumā arī mēs pagastā varējām mierīgi sēdēt, dotācija taču piešķirta, viss kārtībā. Sak, būs novads, tas lai arī domā un dara. Mēs tādi nebijām.

— Kas notiek ar pagasta cilvēkiem? Kādas ir tendences?

— Protams, ka iedzīvotāju skaits samazinās, no kurienes lai pieaugtu... Neteikšu, ka daudzi būtu aizbraukuši ir Īriju vai Angliju. Varbūt kāds desmits. Daļa atgriezusies un projām netaisās. Ja tu esi labs speciālists, tad praktiski to pašu naudu var nopelnīt Latvijā.

Pašlaik bēdīgi, ka laukus atkal pārņem krīze. Piena nozare likās cerīga, bet neilgi. Tomēr šis jautājums nav tikai Latvijas problēma. Grūti ir visā Eiropā. Redzējāt, kādas protesta akcijas Vācijā?

Ja tā turpināsies, Latvijas laukos cilvēku paliks vēl mazāk. Tas nozīmē, ka nekas labs nav gaidāms. Bet es arī atbalstu viedokli, ka varēja būt vēl sliktāk. Tāpēc priecājos par to, kas sasniegts, un mēģinu saprast pagasta cilvēku viedokļus. Jā, domas ir dažādas. Piemēram, tiem, kam bērni skolā nemācās, vienalga, ir vai nav brīvpusdienas. Kam bērni skolu beiguši, arī nerūp, vai klasēs ir silti, vai arī vējš caur logu šķirbām pūš.

— Cik ilgi tu par pagastveci strādā?

— Astoto gadu. Kā viena diena gadi paskrējuši. Sākums? No šodienas viedokļa raugoties, bija interesants, bet es to nevienu nenovēlu atkārtot. Lai gan medaļai ir arī otra puse — cilvēki, kuru dēļ esmu šos gadus strādājis.

— Vienu tomēr pasaki — vai tu nenožēlo, ka izvēlēties darbu pašvaldībā?

—Nenožēloju, jo man ir uz ko atskatīties. Man aiz muguras nav tukšs vārds, bet ir arī kāds rūgtuma malks — slēgtā Ārdavas pamatskola. Kā citādi varēja rīkoties ar skolu, kurā bija 20 bērni un 11 pedago-

gi?.. Skolotāji atrada citu darbu, bērni iegūst izglītību citās skolās. Man ir skumji iegriezties Ārdavā un redzēt, kāds klusums tur valda. Nav skolas, nav dzīvības. Vīsbriesmīgākais var būt tas, ka līdzīgs sižets iespējams visā Latvijā. — ne tikai Pelēcos, bet arī Preiļos un citur.

— Pats esi lauku cilvēks. Kā veicas ar saimniekošanu?

— Man ir piena lopkopības saimniecība, turu šķirnes govīs. Ieguldījumi atmaksājas, vismaz iepriekš tā izskatījās. Tagad? Redzēsim, kā būs.

Lopu kūts man ir sporta zāles vietā. No rīta mēslus izmēzt, gluži kā relaksācijas kursu iziet. Padaru visu un pēc tādas rosmes braucu uz pagasta padomi darbā.

Zemnieku saimniecība man bija vajadzīga, jo, kad sāku strādāt pagastā, alga bija 190 latu uz papīra. Bet pašiem vajadzēja dzīvot un vēl bērniem skoloties un studēt palīdzēt.

— Kur tagad tavi studenti?

— Nu jau vairs nav studenti. Meita Līga dzīvo un strādā Rīgā labi apmaksātā darbā, viņai ir plašas iespējas redzēt pasauli. Tāpat dēls Arnis, arī viņš ir apmierināts ar dzīvi Rīgā. Pašam gan mazliet sāpīgi, bet vienlaikus arī prieks, ka mani bērni nav nekādi slaiši, ka viņiem viss izdodas.

— Domāju, neklūdišos apgalvodama, ka neviens no kolēģiem nespētu turēt tev līdzīgu plāvē. Jau kuro gadu Pelēču vīri ir labākie plāvēji Latvijā un tūtu negrasās atdot.

— Plāvēju sacensībās piedalāmies jau septiņus gadus. Ja sākumā Pelēču vārdu jauca ar Pelču pagastu no Kuldīgas rajona, tad tagad ir krietni savādāk. Tikko redz iebraucam latgaliešus, tā vidzemniekiem un pārejiem paliek skumīgas sejas. Vēl ne reizi neesam atgriezušies mājās bez uzvarām un godalgām. Gan jau šogad arī piedalīsimies, jo pirmo reizi sacensības risināsies Latgalē — Balvu rajonā.

L.Kirillova

Smēķētāju skaits arvien palielinās

Pasaulē ir 1,1 miljards smēķētāju un, ja šī tendence saglabāsies, tad 2025. gadā viņu skaits palielināsies līdz 1,6 miljardiem.

Latvijā smēķē 36% iedzīvotāju, kuri ir vecāki par 15 gadiem.

Pasaulē ik minūti tiek iegādāti 10 miljoni cigarešu, 15 miljardi tiek pārdoti katru dienu, bet gada laikā tiek saražoti un patērēti pieci triljoni cigarešu.

Kaut arī izskatās, ka cigarešu filtri ir izgatavoti no kokvilnas, patiesībā tās ir smalkas plastmasas šķiedras. Dabā cigarešu filtra sadalīšanās ilgums ir no 18 mēnešiem līdz 10 gadiem.

Četrās līdz piecās cigaretēs ir pietiekami nikotīna, lai tas, tirā veidā uzņemts, nogalinātu pieaugušu cilvēku.

Cigarešu dūmi ir nozīmīgs benzola avots, savukārt benzols izraisa akūtu kaulu smadzeņu vēzi. Cigarešu dūmi satur arī svini un poloniju.

Ūdeņraža cianīds – viens no toksisko cigarešu dūmu blakusproduktiem – tika izmantots Otrā pasaules kara laikā kā masu iznīcināšanas ierocis.

Pasīvo smēķētāju ieelpotie cigarešu dūmi satur vairāk nekā 50 vēzi izraisošus ķīmisku vielu savienojumus.

Katru dienu pasaulē smēķēt sāk 80 līdz 100 tūkstoši bērnu.

Visā pasaulē viens no pieciem tiņiem vecumā no 13 līdz 15 gadiem smēķē cigaretes.

Prognozes liecina, ka tabakas izstrādājumi šajā gadsimtā nonāvēs vienu miljardu cilvēku, ja netiks ieviesti nopietni pretsmēķēšanas pasākumi.

No 1. jūnija korvalolu aptiekās izsniedz pret recepti

Nepatīkamu pārsteigumu medicīnas un farmakoloģijas jomā pēdējo gadu laikā bijis pa pilnam. Viens no tiem ir pavisam «svaigs» — no 1. jūnija aptiekās vairs nav iespējams nopirkt valokardīnu un korvalolu, ja kabatā nav ārsta izrakstītas receptes.

Zāļu valsts aģentūra informē, ka ticis apstiprināts Humāno zāļu reģistrācijas komisijas sēdes lēmums par fenobarbitālu saturošo līdzekļu uzplatišanas nosacījumu harmonizāciju un zāļu *Valocordin* (šķidums iekšķīgai lietošanai) un *Corvalolum* (šķidums iekšķīgai lietošanai) statusa maiņu no bezrecepšu uz recepšu zālēm.

Šāds lēmums pieņemts, pamatojoties uz farmācijas jomu regulējošām likumdošanas prasībām, kā arī Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centra Narkoloģiskās palīdzības dienesta informāciju, kurā uzrādīti dati, kas liecina par stacionēto pacientu ar barbiturātu izraisītām intoksikācijām skaita pieaugumu pēdējo divu gadu laikā. Narkoloģiskās palīdzības dienesta psihotropo vielu reibuma ekspertīzes rezultāti transportlīdzekļu vadītājiem liecina par apzinātu fenobarbitālu saturošo zāļu lietošanu, kombinējot to ar citām psihotropām vielām. Statistika liecina, ka 2006. gadā atklāti 24 tādi gadījumi, bet 2007. Gads – 49 gadījumi. Bez tam Valsts Toksikoloģijas centrā pērn reģistrēti 18 saindēšanās gadījumi ar fenobarbitālu saturošām zālēm.

Lietojot fenobarbitālu un citus barbi-

turātus ilgstoši, var veidoties medikamentoza atkarība (psihiska un fiziska jeb somatiskā).

Latvijas Republikas zāļu reģistrā atbilstoši klasifikācijai (barbiturāti ar citām zāļu vielām, miega un sedatīvie līdzekļi) ir noteikti četri šādi produkti, tajā skaitā arī iekšķīgai lietošanai paredzētais korvalols.

Turpmāk tie visi ir izsniedzami pret recepti, lai nodrošinātu zāļu lietošanas drošību, mazinātu risku un veicinātu racionālu un atbilstošu zāļu lietošanu.

Ko par to saka aptieku darbinieki? Preiļos «Mana aptieka» speciālistes «Novadniekam» pastāstīja, ka korvalols pagājušajā nedēļā bijis ejošākā prece. Cilvēki, pārsvarā gados vecākie ļaudis, šis ierastās vienkāršās zāles pirkuši vairumā. Piemēram, 24. un 25. maijā vien izpirktas ap 100 pudelītes, nācīs pieteikt jaunu pasūtījumu pie-

gādātājfīrmā. Lielākā daļa aptiekas apmeklētāju ņemot pa vairākām pudelītēm. Arī zāļu cena katrā pasūtījumā mainās, tās kļūst dārgākas un par pudelīti jāmaksā jau gandrīz latu.

Tas ir traki, ka dažu no zālēm atkarīgo dēļ jācieš simptomi un tūkstotiem slimnieku, kam korvalols līdz šim bija vienas no pieejamākajām un lētākajām zālēm, «Novadniekam» teica kāda aptiekas apmeklētāja. Viņa arī skaidroja, ka pēc receptes jāiet pie ģimenes ārsta, bet tur uz pieņemšanu jāpieņemoties vismaz nedēļu uz priekšu.

Aptiekās korvalola vietā tiek piedāvāti sirds pilieni, kas ir līdzeklis ar līdzīgu iedarbību, bet ne visiem pacientiem der.

P.S. 30. maijā kļuva zināms, ka receptes korvalolam PAGAIDĀM nav nepieciešamas.

Sagatavoja L.Kirillova

Dihlofosā peldinātas zivis, nelaimīgas vistas un vārguļu olas

Ikviena diētas ārsts ieteiks ēst zivis, jo īpaši treknos lašus un foreles. Taču pavisam reti šie speciālisti pastāsta par to, ka zivs gaļa cilvēka veselībai var arī kaitēt. Visas upes, novadgrāvji un tērcītes tek uz jūru. Pašlaik jūras un okeāni ir pamatīgā civilizācijas kloāka. Nepilnīgi attīrīti notekūdeņi, kas satur ne tikai daudz fosfora savienojumu no mazgāšanas līdzekļiem, bet arī dažādas medikamentu atliekas, polihlorētos bifenilus, smagos metālus, dioksīnus, mēslojuma un pesticīdu atliekas no tīrījumiem, atkritumus no kuģiem un prāmjiem, un tas viss beigu galā nonāk jūrā. Turklāt savvaļas zivju resursi ir ļoti samazinājušies, un tagad zivis ēst var atļauties lielākoties turīgi ļaudis. To, kas notiek ar leduslāčiem, noņemt ar leduslāčiem ir dienišķā barība, mēs jau zinām. Plēsīgajos zvēros konstatētas pat tik sen lietotas indes kā DDT.

Tomēr jūrai, par laimi, piemīt milzīgas pašattīrīšanās spējas, tāpēc, jo tālāk no krasta zvejotas zivis, jo mazāk tajās kaitīgo vielu. Visvairāk to parasti ir tieši treknās zivis, kuras ārsti tā iesaka lietot uzturā, lai izvairītos no sirds un asinsvadu slimībām.

Kūpinātas zivis bieži tiek iekrāsotas ar dzelteno pārtikas krāsu, piemēram, tartrazīnu, brūno FK. Krāsvielas – pat tad, ja nekaitēs veselībai, — neko labu tai arī nedos. Jāpadomā arī pirms konservu iegādes, jo metāla konservu kārbas no iekšpuses pārklāj ar sveķiem, kas satur bisfenolu A – vielu, kas var radīt hormonālās sistēmas bojājumus.

Ja zināms, ka saldūdens zivis ir ķertās tīrās ūdenstilpnēs, tad tā ir laba alternatīva zivju izvēlē. Bet rūpnieciskos, bieži apdzīvotos reģionos zvejotas zivis satur pamatīgu kaitīgo vielu buķeti.

Tuncis tiek ieteikts kā izcili diētisks produkts. Bet! — bieži vien okeānā tunčus zvejo ar trāļiem, kas savaino un nogalina gan delfīnus, gan roņus, turklāt zvejnieki izmet atpakaļ visas pārējās noķertās zivis, kas nereti ir lielākā daļa loma. Uz dažām tunča konservu kārbām rakstīts, ka tie zvejoti ar videi draudzīgām metodēm.

Utu apsēstie laši

Sen pagājuši tie laiki, kad zivis savu mūžu varēja pavadīt brīvā peldējumā. Lēti laši un foreles guļ ledus vitrīnās, no akvārijiem uz pircēju noraugās karpas, plauži, ātes, vēži, arī garneles audzē nebrīvē. Tās nav iedomas, ka audzētavu zivīm nav tik laba garša, tās ir treknas un ūdeņainas, turklāt garšo līdzīgi, jo ēd vienādi ražotu barību. Zivju barību ražo ne tikai no smalcinātām sikajām savvaļas zivtiņām, bet arī beigtajām fermas zivīm. Barībai pievieno antibiotikas, jo, augot lielā biežībā, zivis slimo.

Lai laši un foreles būtu koši rozā, barībai pievieno mākslīgo krāsvielu kantaksantīnu (E 162), kas ir toksiska viela. Tā kā nebrīvē turētās zivis cieš no jūras utīm, tās regulāri peldina vājā dihlofosa šķīdumā – ļoti toksiskā vielā. Zālējūdzivju, piemēram, karpu, barība satur soju, un nav neviena iemesla cerēt, ka tā nav

ģenētiski modificēta.

Saldūdens zivis ieteicams iegādāties pie bioloģisko saimniecību zemniekiem. Bioloģiskās akvakultūras noteikumos minēts, ka bioloģisko zivju un vēžu audzēšanā drīkst izmantot barību, kas sastāv no bioloģiskajā lauksaimniecībā izmantotām izejvielām. Zivju un vēžu audzēšanā aizliegts izmantot augšanas regulatorus, ēstgribas stimulētājus, antioksidantus, konservantus, krāsvielas, urīnvielu, aminoskābes, barību un piedevas ar ģenētiski pārmainītiem organismiem, kā arī konvencionālo barību maisījumus. Norādīts, ka bioloģisko zivju dezinfekcijai nedrīkst izmantot hlorkaļķi. Tad nu top skaidrs, kā karpas tiek audzētas parastajās zivjaudzētavās.

Gribi varenu augumu – ēd fabrikas cāļus

Dietologi teju debesis cel vīstas un titara gaļu, vien iesaka neēst ādu ar taukiem. Tomēr neviens lai neiedomājas cerēt uz gliutu augumu, ēdot putnu fabrikās audzētu gaļu, tādējādi atbalstot ne tikai vīstu turēšanu šauros būros saspiestībā, bet arī to, ka gaļa iegūta, 42 dienu laikā nobarojot neparasti resnus broilerus. To panāk, ēdinot putnus ar barību, kas pārsvarā satur sojas un gaļas miltus, ko gatavo no vīstu kauliem, iekšām un miesas atliekām. Lai putni ātrāk augtu, barībai pievieno augšanas stimulatorus, lai neslimotu – antibiotikas. Vai kāds var domāt, ka, ēdot gaļu, kur viss darīts, lai dzīvniekam augtu varenas ciskas un krūtežas, būs slaidis? Nav ietei-

cams pirkt arī savu dējammūžu nokalpojušās pāris stundu vārāmās vistas. Tās mākslīgo barību ēdušas vismaz gadu.

Tā kā Latvijā titarus lielos apjomos neaudzē, nav ieteicams pirkt pāris gadu vecu saldētu gaļu, turklāt titaru turēšanas un barošanas metodes daudz neatšķiras no intensīvās vīstkopības.

Kaut arī dabiskos apstākļos audzēto cāļu gaļa maksā vismaz pāris reizi dārgāk, ieteicams ēst tikai tādu. Vistas tiek barotas ar graudiem, kas nav migloti ar pesticīdiem, pastaigājas aplokā, kašņājas un knābā sliekas un kukaiņus.

Olas krāso visu gadu

Mūsdienās atrast dabisku olu ir grūtāk nekā adatu siena kaudzē. Lielveikalu produkciju parasti dēvē par nelaimīgi, mazkustīgi radījumi, kas audzēti nežēlīgos apstākļos. Ja uz olu iepakojuma nav bioloģiskās lauksaimniecības emblēmas, tad naivi ir iedomāties, ka norāde «kūti dētas olas» vai tam līdzīgas blēņas liecina par cik dabiskiem audzēšanas apstākļiem. Ja cilvēks tiecas tikai pēc sava skaistuma, dzīvi pilnībā apgaismojumā visu diennakti un citas šausmas viņu neaizkustinās. Toties, uzzinot, ko ēd dējējvīsta, maz cerību, ka mīlojamies ar patiesi veselīgām olām. Pie graudu, sojas, mākslīgo vitamīnu un minerālvielu granulām pievieno miltus no kautuves atkritumiem. Lai putni mazāk slimotu, barībai pievieno antibiotikas, lai olu dzeltenumi būtu koši, — to pašu krāsvielu, ar ko baro lašus un fore-

les, — kantaksantīnu E 162.

Dējējvīstu turēšanas veidus apzīmē ar cipariem, sākot no nulles un beidzot ar trīs. Cipars 3 marķējumā norāda, ka dējējvistas tiek turētas cieši apspīlētos sprostos, cipars 2 norāda, ka dējējvistas tiek turētas kūti uz pakaišiem (bet nerūpē, ka putniem nobriež knābju gali, lai nevar plūkties), cipars 1 – dējējvistas tiek turētas brīvos apstākļos, savukārt cipars 0 norāda uz dējējvīstu bioloģisko turēšanas veidu. Izpētīts: tā kā dējējvīstu turēšanas veidi 1 un 0 nodrošina to fizioloģijai vispiemērotākos apstākļos, — vistas jūtas labāk un ir laimīgākas par citos apstākļos turētajām.

Cilvēki tic, ka paipalu olīņas ir visveselīgākais, kas vien var būt. Skarbā istenība ir tāda, ka šos mazputniņus audzē tikai un vienīgi biūrās un baro ar rūpnieciski ražotu barību.

Protams, neviens, ēdot lielveikalos nopērkamos produktus, nav nomiris nākamajā dienā. Taču piesārņojums organismā pamazām uzkrājas, un nauda, ko pusmūžā jāatstāj aptiekā, iecērt pamatīgu robu maciņā. Nevar aizlikt tumsajā ziemas laikā ēst intensīvi audzētas olas, jo lauku vistas tajā laikā nedēļ, tomēr – tikko ir iespēja mieloties ar bioloģiskām olām, nevajag taupīt uz savas veselības rēķina.

Cena ir relatīvs lielums, — ja smalka somiņa vai auto var maksāt tūkstošus, tad kāpēc rūpēties par sevi taupīt uz izcila un dabiska uztura rēķina?

Lopiem pavasara zālē nav viegli

Maldīgs ir uzskats, ka lopiem pavasari neko citu nevajag, kā vien sulīgu un zaļu zālīti. Ja netiek ievērota pakāpeniska pāreja no ziemas badības uz ēdināšanu ar ganību zāli, kad līdztekus jāizēdina vismaz divi kilogrami siena, govīs bieži slimo ar vielmaiņas slimībām. Viena no tām ir ketoze.

Bīstamāk produktīvām govīm

Ketoze jeb acetonēmija ir vielmaiņas slimība, kas noris ar pastiprinātu ketonvielu veidošanos organismā un to izdalīšanos ar urīnu un pienu.

Pārsvarā ketoze attīstās augsti produktīvām govīm, ja barības devā netiek nodrošināta enerģija piena ražošanai, nav sabalansētas barības devas, tajā pārāk daudz olbaltumvielu un tauku, bet trūkst cukuru, minerālvielu un kokšķiedras. Tomēr visos gadījumos ketonvielu veidošanās process realizējas vienādi, un tā pamatā ir tiešais cukura deficīts vai cukura maiņas traucējumi.

Pāreja no ziemas barības uz ganību zāli ir nepieciešama, jo olbaltumvielu lielās devas, kuras dzīvnieki, izlaisti ganībās, uzņem ar jauno zāli, ir viens no svarīgākajiem augstas produktivitātes priekšnosacījumiem, bet vienlai-

cīgi tās darbojas, veicinot ketonvielu veidošanos. Turklāt no olbaltumvielām, trūkstot cukuriem, rodas ļoti daudz amonjaka, ko priekškuņģa mikroflora nespēj izmantot aminoskābju sintēzei, tāpēc tas traucē normālu gremošanas procesu.

Govs neēd? Jābūt uzmanīgiem

Slimajām govīm parasti ir samazināta ēstgriba vai arī tās pilnīgi atsakās no barības. Dažkārt dzīvnieki ēd sabojātu barību, laiza dažādus priekšmetus, un šīm parādībām seko strauja dzīvnieka dzīvības un produktivitātes samazināšanās. Bieži novērojams uzbudinājums, var parādīties krampji, gremošanas orgānu darbības traucējumi – priekškuņģa atonija, caureja u.c. —, dzimumcikla izmaiņas. Aknas bieži ir palielinātas un sāpīgas. Pienā, urīnā un izelpojamajā gaisā jūtama acetona smaka. Ketonvielu koncentrācija pienā un urīnā – stipri paaugstināta, bet cukura līmenis asinīs – pazemināts.

Nepieciešama ārstēšana un laba ēdināšana

Ārstēšanā tiek izmantoti līdzekļi, kas paaugstina cukura līmeni asinīs. Veterinārārsti tādos gadījumos dod injekcijas. Dzīv-

niekiem nepieciešami propionskābes sāļi. Vienlaikus ar ārstnieciskajiem līdzekļiem jāuzlabo dzīvnieku ēdināšana un turēšana.

Profilakses pamatā ir pilnvērtīga, sabalansēta ēdināšana, atbilstoša dzīvnieku fizioloģiskajam stāvoklim un produktivitātei, nodrošinot to ar olbaltumvielām, taukiem, cukuriem, makro un

mikroelementiem un vitamīniem.

Izlaizot govīs ganībās, lai nodrošinātu tām nepieciešamo cukura daudzumu, kas parasti ir nepietiekams, tas jākompensē, izēdinot melasi vai cukuru. Dzīvnieki jānodrošina ar aktīvām kustībām, tas uztur gremošanas trakta tonusu un veicina ketonvielu noārdīšanos organismā.

Lai konstatētu, vai govīs neslimo ar acetonēmiju, profilaktiski jānoņem piena paraugi un jāizmeklē. Zinātnieki secinājuši, ka šī slimība ir samērā bieži sastopama, dažos ganāmpulkos pat 25 un vairāk procenti no slaucamo govju skaita.

JAUTĀJĀT – ATBILDAM

Arī vasarā govīm vajadzīgas minerālvielas

«Cerēju, ka ganību zālē mana gotiņa atkopsies, taču labuma nav. Varbūt tā ir saslimusi, ko darīt?»
«Novadniekam» jautā kāda laikraksta lasītāja.

Vai govīs ir vesela, to pateiks veterinārārsti. Taču, iespējams, vaina meklējama citur, it īpaši, ja govīs ir pienīga.

Jo ražīgāka govīs, jo vairāk tā ar pienu izdala minerālvielas, un, kaut arī ganību zāle un zaļbarība ir pilnvērtīgākā augu izcelsmes barība, tomēr jāatceras, ka tajā maz minerālvielu, īpaši nātrija, kalcija, fosfora, magnija, bet pārlielu daudz kālija.

Tādēļ visā vasaras periodā dzīvniekiem jābūt brīvi pieejamai vāramajai sāļij, vislabāk laizāmās sāls veidā, lai govīm jebkurā laikā

un daudzumā pēc savas izvēles būtu iespējams uzņemt nātrija hlorīdu. Govīm nepieciešamo sāls devu var aprēķināt šādi: 5 g uz 100 kg dzīvmasas plus 4 g uz katru izslauktā piena kilogramu.

Ne mazāk svarīgi visā vasaras periodā nodrošināt govīs ar kalciju un fosforu saturošu minerālbarību. Abus minerālelementus satur dikalcija fosfāts (precipitāts), varētu izmantot arī kalciju un fosforu saturošu minerālbarību citos kombinējumos. Visbiežāk tā tiek ietilpināta spēkbarības sastāvā, bet dikalcija fosfāta deva govīm ar vidēju produktivitāti varētu būt 80 – 100 g dienā.

Taču jāņem vērā, ka nepieciešamais kalcija un fosfora daudzums un šo elementu attiecība mainās atkarībā no govīs laktācijas

fāzes un cietstāvēšanas perioda pirms atnešanās. Tādēļ zemniekiem vislabāk izmantot jau gatavus, rūpnieciski sagatavotus minerālvielu premiksus ar dažādām kalcija un fosfora attiecībām no 4,6 : 1 līdz 0,7 : 1, kuros bez Ca un P ir arī mikroelementi un vitamīni. Minerālpremiksu sastāvs un norādījumi to lietošanai gan ir uzrādīti produkta reklamācijās, tomēr, lai izsargātos no nelietderīgas vai pat kaitīgas kāda no minerālpremiksiem lietošanas, vēlams iepriekš konsultēties ar speciālistiem.

Ganību perioda sākumā un arī vēsās, lietainās vasarās zālē vērojams magnija trūkums, kas var izraisīt ganību tetāniju jeb «griešanās kaiti». Tādēļ magnija trūkuma kompensēšanai govīm, jaunlopiem un aitām vēlams izēdināt

magnija oksīdu. Tā devas vajadzētu saskaņot ar lopkopības speciālistu, vislabāk – ar veterinārārstu, bet var arī lietot īpaši ganību perioda sākumam paredzētu kombinēto spēkbarību.

Ja saimnieks nesagādā minerālvielas pietiekamā daudzumā un mikroelementus pareizās attiecībās, govīm un jaunlopiem, kā arī citiem zālējāmiem dzīvniekiem var būt sliktāka ēstgriba, tie mazāk ēd ganību zāli, nepilnīgāk to izmanto, bet izslaukums un dzīvmasas pieaugums būs atbilstoši zemāks, nemaz jau nerunājot par to, ka ilgstoša minerālvielu nepietiekamība izraisa dzīvnieku saslimšanu ar osteomalāciju, rahītu, osteoporozi, ganību tetāniju un citām vielmaiņas slimībām.

Atbalsts piena nozarei

Zemkopības ministrijas izstrādātie grozījumi MK noteikumos «Par valsts atbalstu lauksaimniecībai 2008. gadā un tā piešķiršanas kārtību» pagājušajā nedēļā apstiprināti valdībā.

Pēc notikušajām diskusijām ar lauksaimnieku nevalstiskajām organizācijām, izvērtēta šobrīd esošo pasākumu ieviešanas gaita un veikta finansējuma pārdaļē, novirzot papildu finansējumu pasākumiem, kas saistīti ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu. Papildu finansējums novirzīts samaksāto kredītprocentu daļējai dzēšanai 2,5 miljonu latu apmērā, lai pilnībā segtu uz šī gada 1. aprīli iesniegtos iesniegumus, neparedzot proporcionālu samazinājumu. Papildu finansējums tiek iedalīts arī ciltisdarbam un dzīvnieku audzēšanai cūkkopības nozarē 1,7 miljonu latu apmērā, lai piešķirtu atbalstu pārraudzības ganāmpulka īpašniekam kā vienreizēju maksājumu ne vairāk kā 65 latu apmērā par vaislas sivēnmāti.

Papildu grozījumi noteikumos paredz ieviest jaunus atbalsta pasākumus «Atbalsts bioloģiskās lauksaimniecības shēmai» un «Atbalsts nacionālajai pārtikas kvalitātes shēmai», par ko saņemts Eiropas Komisijas lēmums.

Acetonbarība dod pozitīvu efektu

Vairāki «Novadnieka» lasītāji ir interesējušies par tā sauktās acetonbarības ietekmi uz slaucamajām govīm un vēlas zināt, ar ko šī barība ieteicama. Esam sagatavojuši īsu skaidrojumu.

Labi funkcionējoša kalcija vielmaiņa atnešanās laikā ir priekšnoteikums tam, lai govīs nesaņemtu ar piena trieku. No zinātniskā viedokļa acetonbarībā esošie sāļi

stiprina skābo vidi govīs ķermenī un stabilizē katjonu/anjonu līdzsvaru asinīs. Tas savukārt aktivizē kalcija jonu koncentrēšanos. Rezultātā skeletā uzkrātais kalcijs nonāk aprītē un tiek izmantots efektīvāk. Īpaši svarīgi tas ir atnešanās laikā.

Speciālisti iesaka barību lietot jau cietstāvēšanas laikā, sākot no trim nedēļām pirms atnešanās, īpaši, ja agrāk govīm jau bijusi piena trieka. Izēdināšanu pārtrauc

atnešanās dienā. Atcerieties, ka papildus nav jādod ne minerālbarība, ne spēkbarība (acetonbarību nav ieteicams dot telēm).

Devas:

✓ 21 – 14 dienas pirms gaidāmās atnešanās dod 1 līdz 2 kilogramus dienā;

✓ 17 – 7 dienas pirms gaidāmās atnešanās dod 3 kilogramus dienā;

✓ 7 – 0 dienas pirms gaidāmās atnešanās devu palielina no 3 līdz

4 kilogramiem.

Acetonbarība novērš piena trieku; satur asins glikozes veidošanai nepieciešamās vielas, kā arī glikoalkoholus, propelēnglikolus, kuri uzlabo olšūnas dzīvotspēju; uzlabo auglību; aktivizē mikroorganismu darbību spurekli; paaugstina mikrobiālā proteīna daudzumu; veicina barības efektīvāku izmantošanu; kāpina produktivitāti.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Paibērniņi nebija, bet klase, kam varēja uzticēties

Priekuļu pamatskolas 9. klase:
Zane Anspoka,
Jānis Bogotais, Ilze Cīša,
Tatjana Golubova,
Inta Gribonika, Aivis Grigs,
Andis Kļavinskis,
Sandis Kočers, Aija Livzāne,
Armands Ondzulis,
Kristīne Pauniņa,
Ainārs Pudžs,
Anita Romanovska,
Guntis Rubenis, Marija Runža,
Ineta Ruskule, Santa Skutele,
Laila Vilcāne.

● Daudz zinoši, daudz varoši un protoši, — tā šī gada 9. klases skolēni audzinātājas Anitas Fedotovas vadībā par sevi ierakstījuši Priekuļu pamatskolas vēsturē. Foto: A.Šņepsts

Saunas pagasta jaunā paaudze — Priekuļu pamatskolas 9. klases skolēni, — tiekoties ar žurnālistiem, bija smaidīgi, atbrīvoti, priecīgi noskaņā. Meitenes — skaistos svētku tērpos, zēni — solidos uzvalkos un baltiem krekliem mugurā, ar kaklasaitēm. Skolas zālē smaržoja ziedi un meijas ar baltiem papīra putniem. Nupat bija izskanējis pēdējais zvans devītklasniekiem, bet vēl pirms tam notika garīguma pilns svētku brīdis, noslēdzot kristīgo nedēļu skolā. Bija saņemta prāvesta Aigara Bernāna svētība skolas beidzējiem, kopīgi noskaitīts Rožukronis.

Klases audzinātāja Anita Fedotova, mūzikas skolotāja, ar savējiem bijusi kopā no 5. klases. Esmu pieradusi un labi iepazīnusi, un, domāju, ka, tāpat kā mammas mājās, reizēm kārtīgi šarāju un reizēm — samīļoju. Citreiz atkal šķīta, ka neesmu bijusi pietiekami barga, un ka viņi jau sāk izlaisties, bet klasei piemīt tāda īpašība, ka vajadzības gadījumā visi prata un spēja mobilizēties pat bez audzinātājas palīdzības, par savējiem priecājās Anita Fedotova. Viņa atzinīgi vērtēja klases vecāko Zani, kā arī Lailu un Aiju, kam šīs pienākumus bija uzticēti iepriekšējos gados. Meitenes savus pienākumus veikušas ar lielu atbildību. Skolotāja savos audzināmajos saskatījusi daudz pozitīvu īpašību, un par katru skolēnu viņai bija sakāmi labi vārdi.

Zani, klases vecāko, viņa raksturoja kā meiteni ar lielu atbildības izjūtu, kas aktīvi darbojas skolas domē, labi vada pasākumus. Jānis ir labsirdīgs, ar humora izjūtu, viņam var uzticēt jebkura pienākuma veikšanu, daudz palīdz vecākiem saimniecības darbos. Ilze iemantojusi uzmanību ar skaisto balsi, dzied skolas vokālajiem ansambli, attiecībās ar klasesbiedriem — sirsnīga. Meitene iesaistījusi Preiļu Romas katoļu baznīcas norisēs. Tatjana iemācījusi rūpēties par citiem, jo nāk no kuplas ģimenes, ar viņu kopā ir interesanti, jo meitenei piemīt atraktīvs gars. Inta ir klases lepnums sekmības ziņā, vidējā atzīme mācībās ir deviņas balles. Mācības skolā savieno ar nodarbībām mūzikas skolā, ar panākumiem piedalās olimpiādēs un konkursos. Aivim veicas amatniecības darbi, viņam raksturīgs praktiskums, ir fiziski spēcīgs. Andis savā vecāku saimniecībā iemācījies un dara visus darbus, viņam padodas literārā jaun-

rade. Filozofam Robertam Mūkam un Latgales dzejniecei Naaizmērstulei veltītajos jaunrades konkursos Andis ieguva balvas daudzās nominācijās. Sandi interesē tehnika, viņš to labi pārzina, prot ar to rīkoties, ir strādīgs. Aija kļuvusi par uzvarētāju mājsaimniecības olimpiādē, labi mācās, ir apzinīga meitene, darbojas skolēnu domē. Armands pierādījis, ka viņam var uzticēties, aktīvi iesaistās pašdarbībā, atsaucīgi uzņem jauninājumus.

Kristīne ir tieša un atklāta meitene, kas nebaidās paust savu viedokli, ļoti sekmīgi mācās. Līdera īpašības piemīt Aināram, patstāvīgam zēnam, kurš aizraujas ar tehniku, datoriem. Anita skolas gados sevi apliecinājusi kā ļoti centīgu cilvēku, ar neatlaidību gūst labas sekmes mācībās, vienmēr izpilda solījumus. Guntis prot argumentēt savu viedokli, pilda solījumus, aizraujas ar sportu. Marija ir skatuves cilvēks, pieprot sadzīves diplomātiju, Ineta — sabiedriska, vienkārša, aktīva «Popielas» dalībniece. Santa — ar augstu intelektu apveltīta, mierīga rakstura meitene, uzticama, Laila — skolniece ar augstām darbaspējām, piedalās folkloras kopā «Naktineica», atbildīgi veic uzticētos pienākumus.

Pēc «Novadnieka» lūguma ikviens no devītklasniekiem iejutās intervējamā lomā, droši rīkojās ar diktofonu un pastāstīja gan par savām sekmēm, draugiem, skolu, vaļaspriekiem, gan nākotnes nodomiem. Zane atklāja, ka vēlas mācīties Preiļu Valsts ģimnāzija, bet pēc tam apgūt skolo-tājas profesiju, arī Tatjana sapņo kļūt par pedagogu. Klasesbiedri bija burvīgi, mīļi un draudzīgi, no viņiem būs vēl šķirties, teica Zane. Aivis teica, ka vēlas kļūt par celtnieku. Mācīšos par automehāniķi, saci-

ja Sandis. Ainārs grib iegūt vidējo izglītību, bet Armands mācīšoties Rīgā. Varbūt kļūšu par policisti, stāstīja Laila. Santai skolas gadi atmiņā palikšot ar kņadu, ar to, ka visi ir kustībā un kaut ko dara, un ka skolā noteikti būšot daudz klusāk, kad šī gada deviņi — skaitliski lielākā klase — pametīsot skolu. Sekmības ziņā viena no centīgākajām skolniecēm Kristīne gatavojas kļūt par ārstu vai farmaceitu, Ineta Bulduros apgūšot viesnīcas servisa speciālistes amatu. Anita iecerējusi mācīties nodarboties Rēzeknē, un sapņo, kas viņas vēlētos darboties ar sporta dejām, kas viņai ļoti patīkot. Andis aizvadījis īstu veiksmes gadu, jo saņēmis apbalvojumus jaunrades konkursos. Marija stāstīja par uzvarām konkursos «Popiela», kuros piedalījās kopā ar citām klases meitenēm un skolu pārstāvēja arī rajona mērogā. Viņa un daži citi devītklasnieki savai skolai vēlēja tikt pie lielākas sporta zāles, atjaunot stadionu, sagādāt vairāk sporta inventāru. Klases zēni nopietni aizraušies ar futbolu, reiz izcīnījuši pirmo vietu tautas bumbas rajona sacensībās, skolēniem patīcis sportot.

Meitenes ģērbsies sarkanos tērpos, par izlaidumu stāstīja Ilze, zēni — uzvalkos, balle tiks atklāta ar valsī, ko protot visi klasesbiedri.

Katram bija sakāmi labi vārdi par skolas gados piedzīvoto, par kopīgajām ekskursijām uz Cēsim, Alūksni, Siguldu un citām vietām, teātra un operas izrāžu apmeklējumiem, par draugiem, draudzības vakariem ar citām skolām, skolotājiem, kas nekad neatteikuši palīdzēt mācībās, par pavāres gatavotajām ļoti garšīgajām un pagasta apmaksātajām pusdienām, par pašu organizētajiem siera svētkiem, karnevāliem, koncertiem, «Prāta bankām». Gājuši dau-

dzos pārgājienos, par tiem tapuši apraksti. Katrs skolai izcīnījis kādu balvu, stāstīja Aija. Viņa ar labiem panākumiem piedalījās vizuālās mākslas olimpiādēs, darbojās skolas pašpārvaldē. Patīk gan māksla, gan ķīmija, tāpēc vēl nav izlēmusi, ko apgūs — interjera dizaineres vai farmaceites specialitātes. Vispirms mācīšos vidusskolā, un tad jau redzēs, sprieda meitene. Bet Inta, klases vissekmīgākā skolniece, stāstīja, ka skola viņai vārda tiešā nozīmē ir kā otrās mājas, jo te strādājusi viņas mamma, un Inta jau kopš trīs gadu vecuma bieži uzturējusies skolā. Viņa mācās arī mūzikas skolā un spēlē flautu, ar panākumiem piedalījusies jauno mūziķu reģiona konkursos, kā arī mācību priekšmetu olimpiādēs.

Aijas teikto apstiprināja klases audzinātāja, rādot biezu mapi, kurā sakrāti klases skolēnu piecu gadu laikā nopelnītie diplomu un atzinības par godalgotām vietām konkursos, sacensībās. Neaizmirstams bijis šogad sarīkotais klases vakars ar moto «Pa dullo dzīvi var rullēt brīvi», uz ko aicināti arī vecāki. Atklājušies arī jauni talanti dziedāšanā, parodēšanā, teātra spēlēšanā, un skolēni paši ar visu veiksmīgi tikuši galā. Strādāju divās skolās, stāstīja audzinātāja, bet skolēni nereti mēģinājumus organizēja vieni. Piedalījusies arī projektā «Nesmekējošā klase», izturējusi līdz galam, taču balvu izlozē gan veiksmē nav uzsmaidījusi.

Audzinātājas vēlējums. Nemainīt sevi to labo, kas jūso ir. Lai tas paliek un attīstās vēl vairāk. Mēģiniet cīnīties ar sliktajām īpašībām. Un katru dienu, no rīta ceļoties, koncentrējieties uz galveno mērķi un to centieties izdarīt.

L.Rancāne

Arvien vairāk ekskursantu apmeklē Preiļu un rajona interesantākos objektus

Jaunai ceļošanas sezonai sākoties, īpaši aktuāls kļūst jautājums par apskates objektiem. Irēna Kjarkuža, Preiļu rajona tūrisma informācijas centra (TIC) vadītāja, pastāstīja «Novadniekam» par tūrisma pakalpojumiem un maršrutiem Preiļos un Preiļu rajonā.

Pirms Preiļu rajona TIC dibināšanas 1999. gada februārī, lielākoties ekskursanti brauca caur Preiļiem, nemaz neapstājoties.

Katru gadu Preiļu rajona TIC paplašina savu darbību, piedāvājot jaunus ekskursiju maršrutus un apskates objektus. Tas piesaista daudz ekskursantu uzmanību no vairākiem Latvijas novadiem, retāk — no ārzemēm. Pērn apkalpoto klientu skaits bija 3861 (no tiem Preiļu rajona iedzīvotāji — 1934, citu Latvijas rajonu iedzīvotāji — 1754, ārzemnieki — 173). Līdz š. g. 28. maijam Preiļu rajona TIC pakalpojumus izmantoja 823 cilvēki (visvairāk citu Latvijas novadu iedzīvotāji —

471). I.Kjarkuža ziņo, ka šobrīd interesenti piesakās pat uz augstu. Populārākie apskates objekti ir Preiļu parks, viens no lielākajiem parkiem Latvijā ar Borhu muižas kompleksu, Aglonas bazilika un Maizes muzejs Aglonā, Līvānu mākslas un amatniecības centrs, Polikarpa Čerņavska keramikas darbnīca Preiļos. Preiļu rajona TIC ir iespēja saņemt detaļizētu informāciju par nakšņošanu, īpaši naktsmītnēm pie ūdeņiem, ēdināšanas iespējām u.c.

Šogad viens no jaunumiem, ko

piedāvā ekskursantiem, ir virtuālā ekskursija. Interesenti Preiļu Galvenās bibliotēkas telpās var noskatīties pilnīgi identisku ekskursiju tai, ja viņi ietu kājām. I. Kjarkuža uzsver, ka šīs jaunievedums ļauj apskatīties Preiļus visos laika apstākļos un gadalaikos. Jau vairākus gadus iebraucējiem liela interese ir par miniatūru karaļvalsti un leļļu galeriju, kur ir apskatāmas vairāk nekā 150 lelles, ko radīja Jeļena Mihailova. Lai tūristi novērtētu šo darbu, viņiem jāskaidro, ka šīs lelles

ir pilnīgs roku darinājums. J.Mihailova, piedāvā ietērpties pašdarinātos viduslaiku stila smalko dāmu un kungu tērpos, lai nofotofotētos uz karaļvalsts fona.

Lai divreiz nebrauktu uz vēstniecībām, kas atrodas Daugavpilī, Preiļu pilsētā un rajona iedzīvotāji pasūta vīzas uz Krieviju, Baltkrieviju, Ukrainu un citām valstīm, tādējādi ietaupot gan laiku, gan naudu.

I.Mihailova

Trešo tēva dēlu pazīst arī Vanagos

Sākums 1. lappusē.

Bibliotēka un tās vadītāja

Vārkavas novada Vanagu bibliotēkā papildinām skolas bērnu, starp viņiem arī dažāda gadagājuma pieaugušie. Ir maija pēdējās dienas, pavasaris tā vien sauc dārzā, kur tik daudz darāmā, grūti pretoties arī upes krastmalas un siltas saules aicinājumam bezrūpīgai atpūtai. Bet, lūk, cilvēki kaut ko lasa, pēta, meklē, kopē, printē. Skolēni, protams, «iegājuši» internetā, un, kā parasti, katram aizmugurē vēl vismaz pāris draugu, kuri gaida rindā pie datora un kopīgi apspriež jau «atvilkto» informāciju. Bibliotēkas vadītājai **Anastasijai Vaivodei** pret saviem lasītājiem attieksme ir īpaša. Bērnu viņa sauc pamazināmos vārdos, savus viengadniekus, kuri durvis ver visai kautrīgi, nepieraduši pie visām šīm jaunajām tehnoloģijām, jau pie sliekšņa iedrošina doties tālāk. Katram tiek Anastasijas vēlība, smails un uzmanība. Vanagu bibliotēka atdzimusi, vadītāja atplaukusi, jo pēdējā laikā par Bila un Melindas Geitsu fonda līdzekļiem un Latvijas līdzfinansējumu arī Vanagu nelielā bibliotēka piedzīvojuši daudz pozitīvu pārveidību.

Pērnad aprīli, kad no Preiļu galvenās bibliotēkas vadītājas Ināras Batarāgas saņemts telefona zvans ar ziņojumu, ka «brauc amerikāņi», uztraukumu gan bijis papildināms. Bibliotēkai viena maza īstabiņa, šaurība, divi datori, — viens darbam, otrs lietotājiem, un pie tā nepārtraukta rinda. Projekta pārstāvei Džesikai Dorai, acīmredzot, šis klusais, nomaļais ciemats ar pieticīgo bibliotēkas telpu bija aizķēries kādā sirds kaktiņā kā vieta, kur ziedotāju līdzekļi pa istam vajadzīgi. Rudenī ieradās otrs fonda pārstāvis. Veiksmīga bija sadarbība arī ar Vārkavas novada domi. Pašvaldība piešķīra līdzekļus bibliotēkas paplašināšanai. Sienā tika izveidota arka, pievienojot blakus esošo telpu, to izremontēja. Par Geitsu fonda līdzekļiem tika sagādāti datori. Projektā bija paredzēti arī Latvijas līdzfinansējums, un Vanagu bibliotēka saņēma 1000 latu, par ko tika sagādātas mēbeles.

Bibliotēka atrodas koka ēkā, kas pagājušajā gadsimtā celta slimnīcas vajadzībām. Laikā gaitā tā likvidēta. Pēc tam mājā atradās feldšeru vecmāšu punkts, pasta nodaļa, bet — nu jau jaunajos laikos — arī šīs iestādes likvidētas.

«Aizklāpēja», saka Anastasija. Valoda viņai ir tieša un nelielkulo. Plašajā projekta noslēguma pasākumā Rīgā, kur piedalījās arī pašvaldību lietu un reģionālās attīstības ministrs Edgars Zalāns, uzstājoties, Anastasija Vaivode lieš sauca istajos vārdos:

— Šlesera kungs nolikvidēja pasta nodaļas, veselības ministrs — feldšeru punktus. Nesmaidiet. Laukos palikušas vienīgi bibliotēkas, un tās darbojas, tikai pateicoties pagastiem un novadiem, kuru pakļautībā esam. Jūs domājat, ka laukos nav cilvēku? Ka viņiem nekas nav vajadzīgs, un ka viņi neko nav pelnījuši?

Bibliotekāre min piemērus par to, kā kļājas vietējiem iedzīvotājiem pēc feldšeru punkta likvidā-

cijas. Atnākot lasītājs un stāstot, ka dodas pie veterinārārsta, kas viņam iešpicēs. Citas iespējas saņemt ārsta izrakstītās injekcijas neesot. Reizi mēģinājis pats, bet injekcijas vietā izcēlies liels bumbulis. Uz Preiļiem izbraukāt katru dienu — neiespējami. Redzat, līdz kādai dzīvei esam nogājuši, bet tāda tā politika visu laiku bija, saka Anastasija.

Viņa nebaidās teikt tik skarbus vārdus. Esmu sasniegusi pensijas gadus, stāsta Anastasija, un ar ko mani vairs var iebiedēt?

Bet par pensiju savs stāsts, ko bez asarām acis neatklāt. Par 38 darba gadiem pensija aprēķināta 49 latu apmērā. Jā, pēdējos gados pensija indeksēta, pielikta piemaksa par darba stāžu, un nu jau 100 latu sanākot. Par katru latu esmu priecīga, saka bibliotekāre, un tāpēc joprojām cenšas būt darba ierindā.

Ģimene, mājas

Anastasija ar vīru Leonīdu izaudzinājuši trīs meitas, divas no viņām ir pedagoģes, viena strādā Jaunaglonā, otra — Daugavpilī. Trešā dzīvo Līvānos, audzina bērnus. Vaivodu ģimenei mazbērnu pulciņš kupls. Četri pastāvīgi dzīvo pie vecvecākiem. Vecākais Roberts mācās Vārkavas vidusskolā, Laura un Mārtiņš — Rožupes pamatskolā, kur pa vakariem paliek internātā, bet brīvdienās brauc pie vecmammām. Ilzīte apmeklē Vanagu pamatskolu un ik dienas ir lielākā palīdzība vecmammai daudzajos bibliotēkas un mājas darbos. Vasaras laukos pavada arī mazmeita Katrīna. Darba pietiek visiem. Anastasijas dzīvesbiedrs Leonīds rūpējas par zemnieku saimniecību «Siliņi». Bērni ir naski palīgi ravēšanā, mājas apkārtnes labiekārtošanā, puķu audzēšanā, lopiņu apkopšanā, ēdienu gatavošanā. Meitenes vecmammai palīdz uzskatīt bibliotēkas telpas, mazgāt grīdas, noslaucīt putekļus. Jāēdina un jāpieskata arī vistas, jo plašajai ģimenei vajadzīgas olīvas, bez tām netikt arī pie kārumiem, ko Anastasija bieži ceļ galdā savējiem, — plātsmaizes, sierus. Šie darbiņi, tāpat kā adīšana, iemācīti arī mazmeitām. Bez pašadītām zeķēm neiztikt, jo tikai īsta vilna spēj sasildīt saimniecības darbos ziemā nosalušas kājas. Bet vakara stundās Anastasija ņem rokās laikrakstus un žurnālus. Man jāzina viss, kas notiek Latvijā un pasaulē, jo kā citādi varēšu atbildēt uz lasītāju jautājumiem, vai palīdzēt viņiem atrast vajadzīgo informāciju periodikā, internetā, saka Anastasija. Un tāpēc reizēm ir arī tādi momenti, kāds redzams filmas «Anastasija» kadros. Kad Leonīds jautā, kādā vārdā nosaukt nule atskrējušo teliņu, viņa dzīvesbiedre tikai atmet ar roku, lai izdomā vien pats, jo pašai jāiet uz darbu.

«Anastasija»

Dokumentālā filma «Anastasija» ir skaudri reāls stāsts bez izskaistinājumiem par lauku sievieti, kuras viss darba mūžs aizvadīts bibliotēkā, par bibliotēku, tās lasītājiem, par Anastasijas organizēto novadnieku tikšanos, kad ciemiņiem sēdēšanai lielajā šaurībā tikvien bija vietas, kā aizplauktiem, par svētdienas lūgšanām baznīcā, par jauniem un ve-

● Vanagu bibliotēkas vadītāja Anastasija Vaivode ir viena no tām 1800 Latvijas publisko bibliotēku darbiniecēm, kas Geitsu programmas ietvaros izgājušas nopietnas apmācības un kuru bibliotēkās sākusies jauna dzīve.

● Filmu par vecmāmuļas Anastasijas Vaivodes ikdienas darbu un mājas gaitām, par savas puses ļaudīm viņas mazmeita Ilze zina gandrīz no galvas. Ilze daudzas stundas pavada bibliotēkā, gan lasot, izmantojot internetu, gan palīdzot vecmāmiņai.

● Ēkā, kas celta slimnīcas vajadzībām, savulaik atradusies arī pasta nodaļa un feldšeru — vecmāšu punkts. Laikā gaitā un centralizācijas rezultātā šīs iestādes slēgtas, tā parādot valsts attieksmi pret mazu ciematu iedzīvotājiem. Tagad te divās telpās izvietojusies Vanagu bibliotēka. Foto: A. Šņepsts

ciem, dzīves apbružātiem, bibliotēkas apmeklētājiem, par dubļiem un šķidoni, par vīru, kurš pa sniegu brien pēc malkas, par mazmeitu, kas mazgā grīdas, par telpu paplašināšanu un apsveikumiem atklāšanā. Filmā viņa runā par atstumtību, ko pagastu dalīšanu un apvienošanu gaitā piedzīvojuši ļaudis, ar kuru viedokļiem nekad neviens nerē-

ķinājās. Un vēl daudz par ko citu, kas parāda Vanagu ļaužu dzīvi.

Ja vārdi «Trešais tēva dēls» vai «Geitsu programma», vai arī datori un internets vecākās paaudzes ausīm līdz šim neko neizteica, tad diskā ierakstīto filmu «Anastasija», ko bibliotekāre saņēmusi kā dāvinājumu, vietējie vecie ļaudis jau ir gājuši noskatīties pa vairākiem lāgiem.

Filma izraisījusi plašu rezonansi. Pēc tās pirmizrādes kolēģes no citiem rajoniem apbrīnojušas Anastasiju par atklātību, sveši kungi, kas piedalījušies projekta noslēguma pasākumā, viņai starpbrīdī snieguši ziedus.

Kaut es veca, bet jādzīvo līdzī visām jaunajām idejām, jo jāstrādā ar jauniešiem, par sevi saka Anastasija, stāstot par daudzajiem kursiem, kuri pēdējā laikā iziet. Atzīstas, ka baidījies no sarežģītajām tehnoloģijām, bet tagad tās pārzina un spēj ierādīt citiem, kā ar tām rīkoties. Ir gatava palīdzēt ikvienam, kas neslēpj, ka no datoriem neko neiedz. Mājsaimnieces te nokopē vai izdrukā jaunas receptes, vīrieši internetā pēta tehniskas lietas, meklē informāciju par projektiem. Bet par skolu jaunatni pat nav ko runāt. Viņi pie datoriem rīkojas droši un ziņoši. Tagad Anastasija sapņo vēl par tālāku bibliotēkas paplašināšanu, jo viena telpa būtu vajadzīga jauniešiem, kas skaļi spriež un diskutē, lai netraucētu tos, kuri tobrīd ar datoru palīdzību gatavo uzdevumus skolai, projektus. Mūsdienu bibliotēka vairs nav miera osta, bet centrs aktīvai izziņai, saka Anastasija.

19. jūnijā sāksies bibliotēkas akreditācija. Trīs jauni datori, bezmaksas platjoslas interneta pieslēgums, krāsu printeris, kopētājs, paplašinātas telpas, jaunas mēbeles, — tas ir Geitsu fonda, Latvijas valsts un Vārkavas novada devums mazajai Vanagu ciema ļaudīm. Aug bibliotēkas piedāvājums, reizē aug arī pieprasījums pēc tās pakalpojumiem.

Sirsnīga atkalredzēšanās

Anastasijas Vaivodes un Bila un Melinda Geitsu fonda pārstāves Džesikas Doras atkalredzēšanās bija sirsnīga un emocionāla. Bibliotekāre bija lietas kursā arī par priecīgo notikumu — dēliņa piedzimšanu Džesikas ģimenē un bija sagādājusi gan ziedus, gan dāvaniņu mazajam — pašaditas vilnas zeķītes.

Izmantojot situāciju, arī «Novadnieks» uzdeva jautājumus Džesikai Dorai, lūdzot pastāstīt par iespaidiem, kas gūti rajona lauku bibliotēkās jau pēc projekta noslēgšanās.

— Esmu vairākas reizes bijusi Latvijā, kā arī Preiļu rajona bibliotēkās, — stāstīja Džesika Dora. — Pirms gada apmeklēju arī Vanagu bibliotēku. Šodien redzu, ka notikušas ļoti ievērojamas izmaiņas.

Viņa izteica gandarījumu, ka Bila un Melinda Geitsu fonda piešķirtais finansējums Latvijas publiskajām bibliotēkām ir veiksmīgi apgūts, kopumā tajās uzstādīti vairāk nekā 4000 datoru, katrs no bibliotēku darbiniekiem, kuru skaits Latvijā ir tuvu diviem tūkstošiem, izgājuši 140 stundas garu apmācību kursu. Apmācības notika, sākot no pašiem datoru lietošanas pamatiem, līdz pat tādiem jautājumiem kā vadības metodes, projektu rakstīšana.

— Un pats interesantākais, — atzina Doras kundze, — ka tagad pienācis laiks, kad bibliotekāri jaunās informācijas tehnoloģijas un iegūtās zināšanas var sākt reāli pielietot dzīvē.

L. Rancāne

Pa sudraba zemi un Lielo pēdu — pasaules malā

Turpinājums. Sākums 16. un 27. maija numuros.

Pelēks ledājs, pelēks ezers, pelēka upe

Pasaulē ir ne mazums objektu, kuru nosaukumos minēta kāda krāsa. Arī Torres del Paine nacionālajā parkā nav iztikts bez krāsām. Sāda Šķēpa un viņa ceļabiedru pārgājiena laika nasgrāmatā rakstīts: «Ēdam pusdienas un nomazgājam kājas Pelēkajā ezerā. Ezera nosaukums patiešām atbilst ūdens krāsai. Ledāju kušanas ūdeņi to nokrāsojuši nesmuki pelēku.

Sākumā taka ved pa līdzenu apvidu. No kalnu nogāzes lejā gāžas pelēka kalnu upe. Šur tur zied kāršu rozes un smaržo pēc vasaras. Ik pa gabalam paveras skats uz Pelēko ledāju, kas nu jau paliek mums aiz muguras. ... Vīrs mūsu galvām goda apli veic kondors, lido zemu un ir labi saskatāms. Apkārtne kļūst tukšsnešaina un arī mežs ir beidzies.»

Plaša kempingu izvēle

Dodoties pa apļveida maršrutu nacionālajā parkā, nav jāuztraucas, kur nakšņot. Ik pēc noteikta attāluma atrodas kāds kempings. Sandis stāsta, ka maksā no cilvēka esot vidēji trīs lati. Ja pietiek laika un spēka soļošanai un nav vēlēšanās maksāt, var doties tālāk, jo trasē ir arī bezmaksas kempingi. Nekādas lielas atšķirības neesot, vienīgi vieta teltim ne tik ērta, kā arī nav iespēju iegādāties ko no pārtikas vai, piemēram, kādu alus pudeli vai vīnu. Toties ūdens un labierīcības nodrošinātas.

Katrā maksas kempingā ceļotājiem tiek nodrošināta iespēja iepriekš pieteikt un ierašanās laikā izmantot teltis. Būtībā ceļā var doties, kā saka, bez nekā — atnāc un pasūti vakariņas, tev iedod guļammaisu, paklājiņu. — Mēs visu savu mantību nesām līdz, jo tā esam pieraduši, — teic Sandis.

Tiņi un pensionāri

Daloties iespaidos par garo gājieni, Sandis uzsver, ka ne visur manīš daudz tūristu. Visvairāk to bijis Pehojas ezera (tur ir arī osta) tuvumā. Ja iepriekš satiktie ceļotāji pārsvarā bijuši pusaudžu vecumā, tad šeit — pensionāri. Un kā nu ne, ja tiek piedāvāts vietējais gids, kas izvadā slinkākos tūristus, ka var piebraukt ar autobusu. Pārsvarā amerikāņi, kuri laikam nevar iztikt bez kārtīga restorāna un hotela.

Šādu iespēju izmanto daudzi, jo vienas dienas laikā var izmest krietnu likumu un apskatīt Pelēko ledāju, nofotografēt redzēto un atgriezties atpakaļ.

Ielejas, ielejas

Maršrutā ietverta Franču ieleja, kurā nācies doties iekšā piecas stundas. Ledāji, dažādu krāsu

klintīs, spīcas virsotnes — no ierīkotajiem skatu laukumiem to visu var lieliski redzēt. Spīd saulīte un ieleja zaļa, zaļa. Vietās, kur mazāks apaugums, redzami nelieli dižskābarži. Sandis tos salīdzina ar ziemeļos augošajiem pundurbērziem. Sīkstī un stipri koki, jo izteikti vējainajās vietās to vaināgi formējušies uz vienu pusi. Izskatās kā sastinguši fotogrāfijā. Stumbri nopulēti gludi jo gludi un spīdīgi.

Franču ieleja, Ascensio ieleja. Svešie nosaukumi vairs nešķiet sveši, tagad tur ir būts un viss redzēts. Nedēļu ilga gājiens pa nacionālo parku beidzies. Tā bija smeķīgākā ceļojuma daļa, lai gan komfortu mīlošajiem ceļotājiem diez vai ietu pie sirds.

Uz Ugunszemi!

Ceļotāji autobusā dodas tālāk, jo viņus gaida ielānotais maršruts turpinājums uz galējiem dienvidiem.

— Mūsu plāns bija aizbraukt uz Ugunszemi. Kalafate — Esperansa — Rio Turbio — Punto Arenas. Starp citu Punto Arenas ir militāra pilsēta un ievērojama ar to, ka tajā ir vesels rajons ar vairākām ielām, kur ir beznodokļu zona. Kāpēc? Lai piesaistītu cilvēkus šai skarbai zonai, jo tur var iepirkties uz pusi lētāk nekā citur. Mēs, protams, nevarējām atturēties un veikaliņos uzmetām aci tūrisma inventāram. Ja kvalitatīvas vējjakas Latvijā var nopirkt par 200 latiem, tad tur tās maksā 80 līdz 100 latiem. Mašīnas, televizori, pārtika — pilnīgi viss uz pusi lētāks. Gatavā paradīze.

Čīlē ceļi ir no betona plāksnēm, bet Argentīnā — asfaltēti. Sandis teic, ka Čīles ceļiem ir zināma līdzība ar Kaļiņingradas ceļiem, ko savulaik būvējuši vācieši. Atšķirība tā, ka Čīlē betona plāksnes savienotas tā, ka mašīnu riteņi nemaz nejūt savienojumus. Gluži kā lego kluciņi sastiprināti, bet spraugas aizsmērētas ar kaut kādu divainu mastiku.

Argentīnas asfaltētās šosejas esot vienkārši lieliskas, Latvijā tādus ceļus vajadzētu pameklēt. Fantastiski, kā tajā plašumā un bezgalībā ko tādu var dabūt gatavu, mūsējie ilgi brīnījušies un argentiniešus sauc par varoņiem. — Kartē atzīmētās apdzīvotās vietas patiesībā nemaz nav pilsētas un pat ne ciemat, bet krietnas zemnieku saimniecības. Droši vien desmitiem tūkstošus hektāru lielas. 50 un vairāk kilometrus neko citu neredzi kā tukšnesi vai stepi, bet gar šosejas malu iet nepārtraukts žogs, — stāsta Sandis.

Mājdzīvnieki un cita dzīvā radība

Ganās aitas, emu strausi un nandu lamas. Šur tur oāzēs redzēts kāds liellops. Viens no interesantākajiem ceļojuma laikā gūtajiem novērojumiem Latvijā ceļotājiem bijis par Dienvidamerikas savvaļas dzīvniekiem. — Bezgala droši, nāk uz kempingiem un meklē ko ēdamu. Rāpjas uz galdiem, salasa pēdējās drupeļām uzrakstus «Nebarojiet lapsas!», bet Ugunszemē atkritumu konteneriem piestiprinātas zīmes ar lūgumu aizvērt ciet vākus, lai savvaļas dzīvnieki neizvazā ap-

● Torres del Paine nacionālā parka «klasika» — klinšu torņi, no kuriem parks arī ieguvis savu nosaukumu. Neviena apraksts, buklets vai interneta saīts, kas stāsta par šo parku, nav iedomājams bez klinšu torņu bildes.

kārt atkritumus. Vienīgi lamas esot tramīgas un, tuvojoties cilvēkiem, atkāpjas drošā attālumā.

Pirms ceļojuma angļu valodā pieejamajā literatūrā Sandis ar ceļabiedriem izlasījis par to, ka Patagonijā un Ugunszemē esot jāuzmanās no lidojošiem kukaiņiem, kas tur tiek saukti par «zirgu mušām». Esot nešpetni kodēji, pret kuriem nepalīdzot nekādi speciālie krēmi un repelenti. Patiesībā izrādījies, ka «zirgu mušas» ir visparastākie aklie dunduri. Nu dikti daudz! Un vēl arī odi — maziņi, bet arī daudz. Īpaši purvainākajos rajonos. Tikko pierimst vējš, tā vesels mākonis sūcēju metas virsū. Bijis līdzīgi kā Urālos, kur nevar ne atkauties.

Rāpuļi jeb čūskas pārgājiena laikā netikuši manīti. Galu galā tā ir mērenā josla, līdzīgi kā pie mums.

No pingvīniem — nekā

Ar nomas punktā irēto sudraba VW Polo Latvijas ceļotāji, vērodami dabu, tuvojušies Punto Arenas. Savā dienasgrāmatā viņi raksta: «Ceļš taisns un garlaicīgs kā stīķis. Pusdienas ēdam ceļmalā, kur aug ar sūnām un ķērpjiem apauguši koki, kas līdzinās mūsu dzīvības kociņiem.

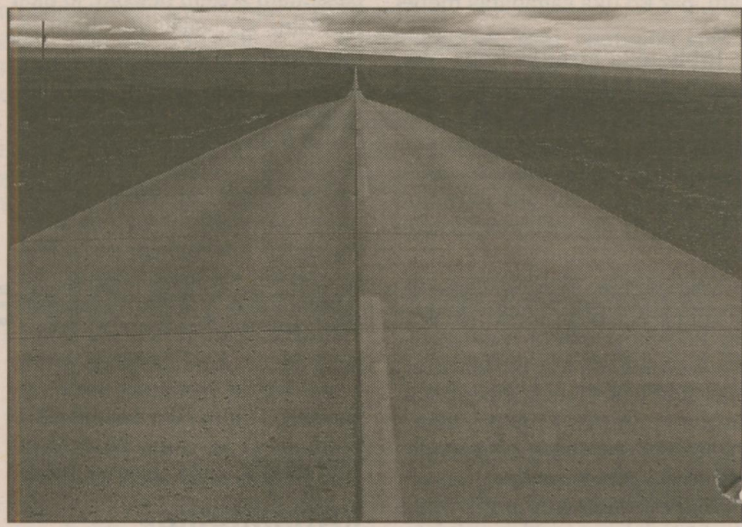
Kādus 50 kilometrus pirms Punto Arenas braucam meklēt pingvinu pludmali. Diemžēl pingvinu vietā atrodam naftas vai gāzes terminālus. Izrādās, ka pingvīni mīt tuvāk Punto Arenas, bet laika trūkuma dēļ tos vairs nemeklējam.»

Ostas pilsēta vai Viļņas tirgus

Lai nokļūtu Ugunszemē, jātiek pāri Magelāna jūras šaurumam, vietai, kur savulaik ticis meklēts visiem labi pazīstamais piedzīvojumu romāna varonis kapteinis Grants. Kruīza kuģi un prāmji turp dodas no Punto Arenas ostas. Prāmja biļetes iegādātas, kārta apmeklēt «Tax free» veikalu. Ceļotāji atzīst, ka tas gan atgādi-

● Tā izskatās Greja jeb Pelēkais ledājs ar savām trijām ledus mēlēm no Džona Gārdnera pārejas. Ledus mēles beidzas Pelēkajā ezerā. Vēl pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados izdotajā literatūrā rakstīts, ka Greja ledājam ir divas mēles un tas esot 28 kilometrus garš un piecus kilometrus plats.

● Ceļš uz Punta Arenas pilsētu ir kā bezgalīga un taisna stīga nekuriņē! Brauktuvei, kas būvēta no betona plāksnēm, ir teicama kvalitāte. Apkārt, cik vien skats var sasniegt — stepi.

nājis Viļņas tirgu pirms 10 – 15 gadiem. Vienīgais, ko noderīgu tur atraduši, bijuši gaļas konservi un čipsi.

Tā kā prāmja atiešanas laiks no ostas paredzēts nākamās dienas rītā, nakšņošanai izvēlēta vieta aptuveni 10 kilometrus no pilsē-

tas — brīvā dabā pie Magelāna jūras šauruma. Vieta smuka, bet piemēta ar sadzīves atkritumiem. Tas nekas, jo rīt no rīta jau gaida prāmīši un Ugunszeme.

L. Kirillova
Nobeigums sekos

BALVU RAJONĀ

Ar mašinu pāri Eiropai

Tam, ka mēs laimīgi un bez starpgadījumiem nokļūsim Grieķijā, Krētas salā, kura no Latvijas ir aptuveni 3300 kilometru attālumā, ar 1989. gada izlaiduma VW Passat automašīnu, ticējām tikai paši. Draugi, kuriem par to ieminējāties, izbrīnā pārjautāja, vai mēs esam traki, tik tālu ceļu mērot ar vecu automašīnu? Pielējuši pilnu bāku un pieclitrīgu bunduli ar benzīnu, sakrāvuši somas bagāžniekā, kas, kā vēlāk atklājās, neslēdzās ciet, 2. maija rītā četratā devāmies ceļā. Pirms tam «TomTomam», jeb aizlienētam navigatoram palūguši (ieprogrammējuši) vest pa taisnāko ceļu uz Poliju, uz Belastoku, tad Atēnām. Jāteic, — ne mašīna, ne «TomToms» nepieņēla. Auto atstājām Krētas draugiem, bet paši 15. maijā ar Air Baltic lidmašīnu, uz kuru e – biļetes par 60 latiem iegādājāmies jau gada sākumā, ielidojām Rīgā, stāsta ceļotāji no Balvu rajona, piedāvājot lasītājiem interesantākos mirkļus.

Plānoiet savlaikus!

Pirms došanās ceļā lasīju grāmatu «Aizraujošā Grieķija» un ik pa laikam ielūkojos internetā, lai jau laikus uzzinātu par vietām, kuras plānojam redzēt. Zināju, ka gidu neņemsim, jo ne jau visiem bija tās labākās angļu valodas zināšanas, turklāt četriem cilvēkiem gida pakalpojumi būtu dārgi. Pirms došanās uz Krētu būtu labi palasīt arī sengrieķu mītus un leģendas, jo tās jūs burtiski apvīs ik uz soļa.

Tiem, kuri grib ceļot, var ieteikt ieiet interneta adresē www.celugids.lv. Tur labajā pusē ir Google maps maršrutu kalkulators, kur zem kartes var ierakstīt, no kurienes un līdz kurieni vēlaties nokļūt. Kartē parādās taisnāka ceļu līnija, bet apakšā smalks apraksts ar vietu nosaukumiem un kilometriem. Sākot interesēties par auto apdrošināšanu, atklājās, ka kompānijai, kurā mašīnai bija izsniegta OCTA polise, tās darbību ārpus Latvijas robežas vajadzēja aktivizēt ar atsevišķu zvanu uz Rīgu. Kļūda bija arī tā, ka neiegādājāmies Zaļo karti, jo, iebraucot

● Žāvēšanas kalmāri. Tie Krētas krodziņu ēdienkartēs ir sastopami jo bieži, taču pēc šādiem skatiem, kad tie pēc nozvejas žāvēšanas gluži kā veļa, apetīte uz kalmāru izstrādājumiem pazuda.

Maķedonijā, to dabūjam pirkt par 50 eiro. Ieteikums ceļotājiem ar auto – izziniet visu sīki un plānojiet ceļojumus savlaikus.

Pārsteidz Polijas dienvidi

Parasti Vācijas braucēji sūkstās par Polijas ceļiem un citām neērtībām šajā zemē, taču mūs patīkami pārsteidza Polijas dienviddaļa. Ciematiņš pie ciemata, katrā – baznīca, pie privātmājām ar jauniem jumtiem iekopti un ziedoši dārzi, labi trotuāri, arī lielā autostrāde vairāku kilometru garumā izbūvēta no jauna, kurā pirmo reizi mūsu draugs «TomToms», kā mēs viņu saucām, sāka brīdināt, ka esam nokļuvuši neceļos. Atļāvāmies nepaklausīt viņa norādītajam padomam «apgriezties, kur iespējams». Pirms iebrukšanas Slovēnijā Polijas kempingā atradām pirmās naktsmājas, kur jutāmies laimīgi, ka beidzot varam baudīt siltu dušu un atlaisties mīkstā gultiņā.

Olimpa dievu klātbūtnē

Pēc gara pārbrauciena pāri Slovēnijai, Serbijai un Maķedonijai, jo šajās valstīs pietājam vien benzintankos, nokļuvām Grieķijā un

uzreiz meklējām villu jūras krastā. Izdevās atrast apartamentus «Elena» pašā jūras krastā ar vinogām apaugušu terasi. Par četrvietīgu numuru samaksājām 50 eiro un uzreiz devāmies uz jūru. Saule, pelde, duša un ceļa putekļi noskaloti. Tapa pirmās bildes uz palmu fona.

Braucām noskaidrot, ar ko nodarbojas grieķi. Tūrisms, protams, ieņem nozīmīgu vietu. Taču otrajā vietā noteikti ir lauksaimniecība, jo olīvu un vinogu lauki ir vai ik kalna nogāzē. Iegriezām mazos celiņos, kas veda uz laukiem, siltumnīcām, vērojām maģonēm apaugušās ceļmalas, acis kā piekaltas lipa pie mandarīnu un apelsīnu kociņiem. Pārsteidza, ka viss te notika nesteidzīgi un lēnām –īgaīga, kā saka paši grieķi.

Ciematiņos senās drupas mījās ar baltām, ziediem apaugušām dienvidnieku ēkām, bet mazo ieliņu suvenīrveikalos, kas dienas vidū vairākas stundas ir slēgti, ikviens var nopirkt «ouzo» – tradicionālo grieķu alkoholu, kas garšo pēc klepus tinktūras un nav cieņā arī pašu grieķu vidū, arī «rakī», kas ir visistākā mūsu samagonka. Te tirgo olīvu ziepes un grieķu saldumus – «baklava» – drupanas miklas našķus ar sa-

smalcinātiem riekstiem, garšvielām un medu. Pabijuši Olimpa dievu klātbūtnē, devāmies pieveikt atlikušos 400 kilometrus līdz Atēnām, kur mīt pieci miljoni iedzīvotāju un ir trīs miljoni auto. Mašīnu atstājām Pirejas ostā, nopirkām kuģa biļeti uz Krētu, bet paši ar metro devāmies uz Akropoli.

Serpentini un kazas

Krētā streiks. Slēgti benzintanki, jo degvielas cenai strauja tendence kāpt augšup. Laime, ka mūsu auto bāka bija pilna un varējām doties ceļā. Braucām, nē, lēni valsejām pa slīpajiem kalnu ceļu serpentīniem uz salas galu, uz Elafonisi, kur Krētu apskalo Lībijas jūra, un Āfrika esot tikai 300 kilometru attālumā. Pēc desmitreiz garāka pieveikta ceļa tagad šis attālums tāds nieks vien šķita. Acīm garām skrēja citrusi, olīves, oleandri, tādas kā mūsu akācijas, gadās pat ziedošo dzelteno kaktusu audze. Vienā pusē aiza, otrā – pār ceļu pārkārušās klintis. Brr... Izrādās, vietām asfalta mala sākusi drupt, un tai apkārt apvilktā tikai balti krāsota ceļa līnija. Citviet uz ceļa jau sabiruši akmeņi, bet tālāk ceļu nesteidzīgi šķērso kazas un aitas. Šķiet, par tūristu drošību (vismaz šajā

ceļa posmā) neviens nedomā. Lai arī tik augstu kalnos esmu bijusi daudzkārt, atkal pārņem neapraķstāmi jaukas izjūtas – ainavas ir tādas, ka tikai var vērot un klusēt.

Uz salas ir ļoti daudz baznīcu, tās ir visur, arī kalnu galotnēs, kur nav pat ceļu. Tūristu apskatei baznīcas bieži slēgtas – privātpašums.

160 augi – tikai Krētā

Krēta kopš 1997. gada ir labākais Eiropas kūrorts, jo jau kopš Hipokrāta laikiem šejienes klimats ir atzīts par pašu maigāko un veselīgāko.

Kā vēlāk izlasījām, šajā salā no 200 dažādiem augiem 160 augi aug tikai šeit. Un mēs vēl draugiem prāšņājām, kā kuru augu sauc, kaut diez vai pat botāniķiem būtu pa spēkam atšifrēt to daudzveidību. Hanja, kurā dzīvojam pie Oļas un Niko pašā jūras krastā, atrodas Krētas salas rietumu daļā, 155 kilometrus no galvaspilsētas Heraklionas. Hanja ir viena no skaistākajām Krētas pilsētām, kur atrodas venēciešu osta. Lielākā daļa Hanjas centra ir vecpilsēta, kurā saglabājušās venēciešu un turku stila ēkas. Šaurās ieliņās un veclaiku māju fasādes rada atmosfēru, kurā atspoguļojas laikmetu rītējums. Vecpilsētas ievērojamākā vieta ir ar akmeni bruģētais Santrivani laukums. Hanjas apkārtnē ir daudz gleznainu savvaļas dabas stūrīšu, kalnu aizas un straujas upes, ziedoši krūmāji. Pilsētā daudz gumijkoku, citronu un apelsīnu koku, palmas, cipreses, krāsainas bugenvillijas. No senlaicīgā cietokšņa paveras brīnišķīgs skats uz pilsētu, apkārtni un jūru. Hanjas apkārtnē daudz vienkāršu, ne pārāk dārgu ģimenes hotelu, kā arī greznu viesnīcu kompleksu, kas izvietojušies tuvāk jūrai.

Daudz arī klosteru, tās ir arhitektoniski skaistas un iespaidīgas celtnes. Hrisoskalistisas klosteris viens no 90 pakāpieniem ir zelta, bet to ieraudzīt var tikai cilvēks bez grēka. Mūsu ceļotājiem tas neizdevās...

«Vaduguns»

RĒZEKNES RAJONĀ

Jauno ģeogrāfu ekspedīcija

2005. gadā Rēzeknes augstskolas Vēstures un filosofijas katedra sāka īstenot studiju programmu «Ģeogrāfijas un sociālo zinību skolotājs». Par labu ģeogrāfijas skolotāju auditorijā, kabinetā vai klasē kļūt nav iespējams, tāpēc par studiju procesa neatņemamu sastāvdaļu ir kļuvusi ģeogrāfiskās vides vispusīga izpēte ārpus augstskolas sienām.

Katru gadu tiek organizētas mācību ekskursijas, apceļotas Latgales, Vidzemes un Sēlijas interesantākās vietas, bet vasarās notiek ģeogrāfiskās ekspedīcijas. Pirmajā šādā ekspedīcijā «Rušonas ezeru sistēmas ģeogrāfiskās

vides kompleksa izpēte» pirmā kursa studenti pasniedzēju kompānijā devās ar laivām. Divās dienās veikti aptuveni 40 kilometri pa ūdensceļiem – pa daudzskaitlīgajām Latgales vidienes ūdens-tilpēm un ūdenstecēm.

Ekspedīcijas dalībnieki ar autobusu devās uz Preiļu rajona Kastīri, ekspedīcijas starta vietu. Tālāk ar laivām pa Jašas upi sasniegts ūdensrozēm bagātais Bicānu ezers, tālāk Jašezers, Kasītes, Zolvas un visbeidzot arī Rušonas ezers. Visi šie ezeri ar upītēm, grāvjiem un caurtekām savā starpā saistīti, tikai vienā vietā laivas bijis jānes pa krastu, jo bebrī upītē uzbūvējuši dambi.

Ekspedīcijas laikā veikti pētījumi: hidroloģiskie mērījumi un apsekojumi, vides kvalitātes bioin-

dikācija; vietu kartogrāfiskā pie-saiste. Iepazītas Rušonas ezera sistēmas īpatnības, apzināta vides kvalitāte.

Jauna ekspedīcija tiek plānota no 14. līdz 16. jūnijam pa Maltas upes baseinu.

Sadarbosies ar Ukrainu

Rēzeknes domes priekšsēdētājs Juris Guntis Vjaksē un Novovolinskas (Ukraina) mērs Viktors Sapožņikovs parakstīja nodomu protokolu par turpmāko sadarbību. Paredzēts, ka šī gada augusta beigās Rēzeknes pilsētas delegācija, kurā tiks iekļauti arī kultūras kolektīvi, viesosies Ukrainā, kur tiks parakstīts sadarbības līgums starp Novovolinsku

un Rēzekni.

Novovolinska atrodas Rietumukrainā, netālu no Lvovas un Polijas robežas. Tā kā Rēzeknē dzīvo arī ukraiņi, tad uzturēt kultūras, izglītības un ekonomiskos sakarus ar viņu etnisko dzimteni ir svarīgi gan Rēzeknes ukraiņiem, gan pašvaldībai, tādējādi dodot iespēju cilvēkiem neaizmirst savas etniskās tradīcijas.

Latgalietes – labākās glābējas

Rīgas Samariešu apvienības rīkotajās sacensībās «Glābējs 2008» piedalījās 11 komandas no visas Latvijas, četras no tām – Rēzeknes pilsētas un rajona komandas. Pārvarot grūtības un vairākus sacensību posmus, pir-

mo vietu izcīnīja Kaunatas vidusskolas glābēju komanda. Kaunatas meitenes pierādīja visai Latvijai, ka ir labākās, prasmīgākās un iejutīgākās glābējas.

Kaunatas vidusskola uzvaru šajās sacensībās gūst jau otro gadu. 2006. gadā komanda devās uz Vāciju, kur arī uzrādīja labu rezultātu, izcīnot 3. vietu. Šogad septembrī meitenes dosies uz Itālijas dienvidiem – Dienvidtirolu, kur sacentīsies par uzvaru ar vienaudžiem no visas Eiropas.

Arī pārējās Rēzeknes komandas kļuva par laureātiem: Nautrēnu vidusskola – ieguva atzinību, Rēzeknes Valsts ģimnāzija – 3. vietu, Rēzeknes 1. vidusskola – 2. vietu.

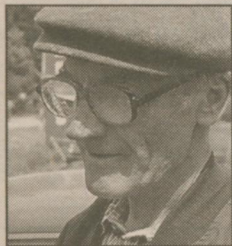
«Rēzeknes Vēstis»

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

**Sīkaka informācija pa tālr. 65321663
vai PVG mājas lapā: <http://www.pvg.edu.lv>.**

Vai jūs atbalstāt piena ražotāju protesta akcijas?

30. maijā Rīgā, Doma laukumā, piena ražotāji no Preiļu, Saldus, Jelgavas, Gulbenes, Valmieras, Kuldīgas un citiem rajoniem pilsētniekiem dāvāja gandrīz sešas tonnas piena, tā protestējot pret valdības mazo interesi par piena ražotājiem un prasot godīgu attieksmi. Tā bija zemnieku pirmā protesta akcija. Vai būs nākamās, tas atkarīgs no Zemkopības ministrijas rīcības.

Kārlis Gruzulis,
zemnieks no
Riebiņu novada
Galēnu pagasta:

— Atbalstu, jo pats esmu zemnieks, un šīs problēmas man rūp. Domāju, ka

zemnieki panāks savu, un ar laiku pārstrādātāji apdomās savu rīcību. Salīdzinot cenas, varu pateikt, ka agrāk degvielas cena bija mazāka un piena vērtība — augstāka. Līdz ar to zemniekiem bija ļoti izdevīgi nodarboties ar lauksaimniecību. Pārstrādātājiem labi jāapdomā cenu pazemināšana.

Marina,
pensionāre no
Preiļiem:

— Grūti atbildēt, jo pārtieku ar sešdesmit latiem mēnesī. Es nevaru komentēt šīs akcijas, jo pati nepārdodu pienu pārstrādātājiem. Mani

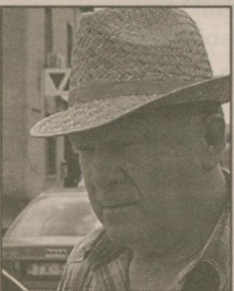
tas skar tikai tāpēc, ka veikalā cenas ir augstas, bet naudas ir maz. Veikalā cena par pienu ir daudz augstāka, bet mēs jau neko nevaram darīt un mainīt.

Marika, strādā
Preiļu tirgū:

— Pilnīgi atbalstu un piekritu zemnieku protesta akcijām. Žēl, ka pārstrādātāji nenovērtē zemnieku smago darbu. Gribētos, lai veikalos cenas par

pienu pazeminātu, bet pārstrādātāji, iepērkot pienu, paaugstinātu cenas. Jāatzīst, ka astoņdesmit santimi par piena litru veikalā — tas nav normāli.

Anufrijs, privāta
taksometra
vadītājs:

— Valdība un ministri zemniekus uzskata par muļķiem. Paši zog miljonus, bet tajā pašā laikā neko nedara lietas labā. Kas notiek veikalos? Tas nav nor-

māli, ka šodien baltmaize maksā piecdesmit santimi, rīt varbūt jau būs 57 santimi. Pienu iepērk par kapeikām, bet cik tas maksā veikalā? Uz kāda pamata tas notiek? Cik ilgi kāps cenas mašīnu degvielai? Drīz vien uz tīruma izbraukt nevarēs neviens traktors.

Kristīne, strādā
par tulk:

— Kaut gan pati neesmu iedzīvinājusies piensaimnieku problēmās, pilnīgi atbalstu šīs protesta akcijas. Gribas novēlēt zemniekiem veiksmi, un lai viņi cīnās tālāk.

I.Mihailova,
A. Šņepsta foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBA

SIA «Afrodites Dārzs»

jauna juvelierizstrādājumu
kolekcija no izgatavotāja
Itālijā un Latvijā.

Lielā izvēlē sudraba
izstrādājumi ar pērļēm.

Jaunums — sudraba klipši!

Atlaides visu jūniju bižutērijai
plakētai ar zeltu (Francija) — 10%.

Brīvības 2, Preiļi (veikala «Beta» telpās).

6. jūnijā tiks atvērts veikals «ZIEDU PARADĪZE»

Rēzeknes ielā 26, Preiļos.

Jūsu izvēlei:

ziedi, pušķi, kompozīcijas,
telpaugi, juvelierizstrādājumi,
suveniru, preces svētku
noformēšanai.

Darba laiks:

8.00 - 19.00 (darbdienās)
9.00 - 16.00 (brīvdienās).

SIENU SILTINĀŠANA

ar termoputām sienas
gaisa spraugā.
Tālr. 29250133.

Sakarā ar koka logu ražotnes
atklāšanu Preiļos

SIA «Advanta» aicina darbā
krāsotājus/-as,
galdniekus/-ces, apkopēju.
Informācija pa tālr.
26695195, 29468982.

«PROF INTER» izgatavo:
metāla durvis; garāžu vārtus;
žogus; automātiskos vārtus.
Garantija 5 gadi. Konsultācija par
brīvu. Iespējams kredīts!
Tālr. 26602123.

Līvānu novada dome informē,
ka, pamatojoties uz domes
lēmumu nr.6-8 no 29.05.2008.,
publiskai apspriešanai un
atzinumu saņemšanai tiek
nodots Vides pārskata
projekts «Līvānu novada
pašvaldības integrētās
attīstības programmai
2008.— 2014. gadam».

Sabiedriskās apspriešanas
ilgums — no 2008. gada
30. maija līdz 30. jūnijam.

Vides pārskata izstrādātājs ir
Līvānu novada domes
Investīciju un attīstības daļa,
tālr. 65307807. Joma, uz kuru
attiecas plānošanas
dokuments, ir attīstības
plānošana.

Vides pārskata projekta
sabiedriskās apspriešanas
sanāksme notiks 2008. gada
18. jūnijā plkst.17.00 Līvānu
inženiertehnoloģiju un
inovāciju centra telpās,
Domes ielā 3,
Līvānos.

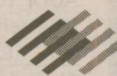
Atdošu -
kaut vai 5 gadus!

Paņemšu,
cik nepieciešams!

Un man nebūs
jāatskaitās, kā to
tērēšu!

NAUDAS KREDĪTS

Preiļi, Brīvības 2, tālr. 653 81125

InservissCredit

SOCIETE GENERALE GROUP

SIA «OTARS»

Brīvības ielā 70, Preiļos

labas cenas!

✓ Reģipsis Ls/m² 1,10.

✓ Montāžas putas Ls 2,20.

Cenas nemainīsies
līdz gada beigām.

STEIDZAMI VAJADŽĪGI DARBAM ANGLIJĀ UN ZIEMEĻĪRIJĀ

- laukstrādnieki,
- fabrikas strādnieki,
- virtuves strādnieki.

Alga: Ls 1100-1300 mēnesī. Ir citas vakances.
SIA «Regus». Licence nr. 63.

Tālr. Rīgā 67226607,
mob. 22054002.

Preiļu novada dome nodod atsavināšanai Zemesgrāmatā uz pašvaldības vārda reģistrēto objektu «Ēku ar divām palīgceltnēm kopā ar zemes gabalu Aglonas ielā 1, Preiļos»

Preiļu novada dome nodod atsavināšanai Zemesgrāmatā uz pašvaldības vārda reģistrēto objektu «Ēku ar divām palīgceltnēm kopā ar zemes gabalu Aglonas ielā 1, Preiļos (izsoles objekts sastāv no apbūvēta zemes gabala, kadastra nr.76010031201, kopplatība 838 m², uz zemes gabala atrodas ēka, kadastra nr. 76010031201001 kopējā platība 492,7 m², garāža ar kadastra nr. 76010031201002 kopējā platība 59,0 m², šķūnis ar kadastra nr.76010031201003 kopējā platība 14,1 m²)». Nekustamais īpašums saskaņā ar 2007. gada 23. februārī apstiprināto Preiļu pilsētas teritorijas plānojumu (prot.nr.4,p.1.) atrodas jaukto (dzīvojamo, darījumu un sabiedrisko) objektu apbūves teritorijā.

Nekustamais īpašums tiek pārdots mutiskā izsolē ar
augšupejošu soli, nosacītā cena Ls 110 000.

✓ Izsoles reģistrācijas maksa Ls 20.

✓ Nodrošinājums (10% no objekta nosacītās cenas)
Ls 11 000.

✓ Maksāšanas veids — 100% latos

Izsole notiks 2008. gada 11. jūlijā, plkst. 15.00,
Raiņa bulvārī 24, Preiļos.

Nekustamo īpašumu var apskatīt darbdienās no pulksten 9.00 līdz 12.00, iepriekš piezvanot uz mobilo telefonu 29426188 Nekustamā īpašuma privatizācijas komisijas loceklim Vitālijam Plivdam.

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Preiļu novada domē, 1. kab.- klientu apkalpošanas zālē, Raiņa bulvārī 24, Preiļos, darbdienās no plkst. 9.00 līdz 17.00, informācija pa tālr.: 5322766.

Izsoles dalībnieku reģistrācija tiek uzsākta trīs dienas pēc izsoles sludinājuma publicēšanas laikrakstā «Latvijas Vēstnesis» un pārtraukta 2008. gada 11. jūlijā pulksten.12.00.